

„Tas, kurš ieguldījis pūles, vienmēr ir efektīvāks par to, kurš to nav darījis,” saka alsundznieks Grigorijs Rozentāls.

Ģimenes mīļiem jaunās iespējas

Kuldīgā, Liepājas ielā 34, durvis vērusi jauna veterinārā klīnika *Pet Care*. Tās vadītāja un veterinārārste Anete Kalniņa-Beinerte skaidro: „Šī ir mazo dzīvnieku – galvenokārt suņu un kaķu – veterinārā klīnika, frizētava, veikals un aptieka. Iespēju robežās ārstēsim arī sēskus, trušus, jūras cūciņas un citus.”

Klīnika atrodas Kuldīgas pasta ēkā ar ieeju no sētas puses. „Telpas ļoti meklējām, jo veterinārā medicīna pieprasa, lai ir divas ieejas un cilvēkiem ērti piebraukt ar auto. Šī ir pašvaldības ēka, un telpas pārbūvējām savām vajadzībām,” komentē vadītāja.

Te varēs konsultēties par dzīvnieku kopšanu, barošanu u.tml. Arī ārstēšanas iespējas būs plašas: „Sākot ar vēdergraizēm un dermatoloģiskajām saslimšanām, beidzot ar acu problēmām. Mums ir aparātūra, kas ļauj 15 minūtēs veikt asins analīzes. Tas ir īpaši aktuāli nedēļas nogalēs, kad daudzas laboratorijas nestrādā. Te būs ultrasonogrāfiskie izmeklējumi – varēsim novērtēt iekšējo orgānu stāvokli, ātri konstatēt, vai nav asiņošanas, varēs noteikt grūsnību. Nodrošināsim ķirurģiskus pakalpojumus: kastrāciju, sterilizāciju, audzēju izņemšanu, operācijas gremošanas traktā un urīnceļos. Plānots darboties arī ortopēdijas laucīnā, nodrošinot kaulu un locītavu operācijas. Piedāvājam noņemt zobakmeni. Ir gāzes anestēzija – visdrošākais un vieglāk kontrolējams veids.”

Augustā klīnika strādās sešas dienas nedēļā. Ārsta apmeklējums būs pēc pieraksta, jo strādās viens ārsts un asistente-dzīvnieku friziere, taču no septembra pievienosies vēl divi ārsti un klīnika būs atvērta katru dienu.

Kuldīgā jau ir vairāki veterinārie servisi, taču A.Kalniņa-Beinerte saka: „Mani tas nebaida. Darba pietiks visiem. Jānodrošinām cilvēkiem iespēju izvēlēties, turklāt konkurence veicina izaugsmi. Es neteiktu, ka ir konkurences izjūta, jo visi esam kolēģi, varam viens otram palīdzēt. Ja kādam steidzami vajag asins analīzes, varam sadarboties.”

Kuldīgā darbojas vēl trīs līdzīgi uzņēmumi: *Obodņikova veterinārais serviss* Putnu ielā 5, ambulance, viesnīca un patversme *Mīlās ķepiņas* Vakara ielā 5, veterinārā aptieka un prakse *Arsa L* Aizputes ielā 5.

Elisas Rudzītes teksts un foto

„Mans prieks un lepnums ir laboratorija, jo tā ļaus dzīvniekiem ātri noteikt diagnozi. Varēsim ārstēt nevis tikai pēc simptomiem, bet noteikt konkrētu saslimšanu,” atklāšanas dienā sacīja Kuldīgas klīnikas *Pet Care* vadītāja un veterinārārste Anete Kalniņa-Beinerte.

SPIRITS & WINE

PLAŠĀKAIS SORTIMENTS
PIE TAVĀM DURVĪM!

VAIRĀK KĀ 5000 PRODUKTU AR PIEGĀDI VISĀ LATVIJĀ.

spiritsandwine.lv

2. lpp. Viedokļi. Veselības ministrija nodevusi apspriešanai jauno ārstniecības personu atalgojuma modeli.

8. lpp. Kārļa Mednieka meklējumi, rādot ceļu citiem.

9. lpp. Kā gudri iepirkties internetā.

5. lpp. Rumbas pagasta jaunumi.

Kāpēc nomira 39 gadus vecais Renārs?

Ģimene viņa nāvē vaino Kuldīgas mediķus.

→ 4. lpp.

Piektdien, 7. augustā:

- Vai Venta pārvēršas par purvu?
- Vēsturnieki pēta Turlavu.
- Jaunie uzņēmēji rāda, ko prot.
- Vai viesu mītnes atkal uz zaļa zara?

REDZĒJUMS

Internets
klūdas
neaizmirst

Elisa Rudzīte

Vēl pavisam nesen došanās uz veikalu nebija ieteicamo darbību sarakstā. Ja vien bija iespējams, tiem un citām cilvēku pulcēšanās vietām bija jāmet līkums. Lai gan pārtiku joprojām izvēlējos iegādāties klātienē, attapos, ka arvien vairāk laika sāku pavadīt, šķirstot interneta veikalu lapas. Apskatīju gan kosmētikas, gan apģērba, gan elektronikas piedāvājumus. Man ļoti patika papildīt savu vēlmju sarakstu, padomāt un salīdzināt piedāvājumu dažādos veikalos un pieņemt pārdomātu lēmumu par to, kas izdevīgākais un ko man patiesi vajag. (Cik nu pārdomātus lēmumus varēju pieņemt, jo paciņas sāku saņemt vairākas reizes nedēļā!) Tā pat kļuva par mazu apsēstību, jo visi interneta veikali aktivizējās un piedāvāja visdažādākās Covid atlaides.

Vienmēr uzskatīju, ka mana interneta lietošanas pratība ir visai laba arī drošības jautājumos. Tomēr, lai gan parasti preces vienmēr iegādājos pārbaudītos un zināmos interneta veikalos, nesen, noskatoties diskusiju *Esi viedpircējs – iepērcies internetā gudri!*, sapratu, ka varbūt nemaz neesmu bijusi tik vieda. Aktīvi izmantojot sociālos tīklus, bieži saskaros ar

„Diez vai mani kartes dati kļūst interneta plašumos, un tikai laulība un karšu maiņa ir mani paglābusi no konta iztukšošanas.”

reklāmām, kas piedāvā kārtējo *super gadžetu*, ko man *noteikti vajag* un kas maksā teju sviestmaizi. Visbiežāk šādus piedāvājumus ignorēju, bet atceros, kā reiz, ieraudzījuši savus sapņu leģingus, kas maksāja vien dažus eiro, steigzu ievadīt kartes datus pilnīgi svešā un apšaubāmā mājaslapā. Par laimi, pirkumu tomēr izvēlējos neapstiprināt, bet vēl šodien domāju, vai mani kartes dati vēl kļūst interneta plašumos un vai tikai laulības reģistrācija un karšu nomaiņa ir mani paglābusi no konta iztukšošanas. Tagad daudz vairāk izvērtēju, kādus samaksas veidus veikals piedāvā, un vairāk uzticos tiem, kas veic to ar internetbankas starpniecību.

Intereses pēc pat pārbaudīju, vai mans e-pasts kādreiz bijis apdraudēts un parādījies kādā no mājas lapu uzlaušanas gadījumiem. To var izdarīt <https://haveibeenpwned.com/>, ievadot savu e-pasta adresi. Izrādījās, ka tas noplūdis divos gadījumos. Labi, ka ar e-pastu vien nepietiek, lai uzlauztu visus profilus, kur reiz esmu reģistrējusies. Bet ar to pilnīgi pietiek, lai uz manu pastkastīti nosūtītu kādu apšaubāmu ziņu, kurā visbiežāk lūgts spiest uz tikpat apšaubāmu saiti. Domāju, daudzi aizmirsuši vismaz pāris lapu, kurās esam reģistrējusies, bet jāatceras, ka internets mūsu klūdas neaizmirst.

TRĪS PAR VIENU

Veselības ministrija nodevusi publiskai apspriešanai jauno ārstniecības personu atalgojuma modeli. Tajā paredzēts, ka ar nākamo gadu septiņos gados atalgojums pieaugtu pakāpeniski, ārstu algām pārsniedzot 3000 eiro, mūsu – pietuvinoties 2000 eiro. Pieaugumam ik gadu būtu nepieciešami papildu 70 līdz 75 miljoni eiro. Plānots mainīt arī samēru starp pamata algu un mainīgo daļu (70% pret 30%)

DAUDZ JAUTĀJUMU

1. Dita Raiska, Latvijas Māsu asociācijas prezidente:

– Māsu asociācijas viceprezidente Ilze Ortveina publiski izteikusies, ka jaunā atalgojuma sistēma ir demokrātiska, progresīva, kā arī saprotama. Tas ir viņas, nevis asociācijas viedoklis, jo mums vēl ir daudz jautājumu. Situācija tāda veidojusies, jo līdz šim visa informācija bija konfidenciāla, zināma tikai 30 darba grupā strādājošām personām, arī Ilzei Ortveinai. Atgriezeniskās saiknes ar pārējiem

nebija. Publiski izsludinātā informācija visām māsām ir pirmreizēja. Teikšu godīgi – man ir daudzi jautājumi. Tos uzdosim un ar lielu interesi gaidīsim atbildes. Visvairāk neskaidrību ir par pamata likmi un mainīgo daļu. Mainīgā daļa ir raksturota, bet pamata likme nav. Šobrīd lielākajai daļai māsu ir pamata likme, bet mainīgā daļa netiek noteikta. Protams, ir iestādes, kurās ir procentuālas piemaksas par to un to, bet, piemēram, māsām izglītības iestādēs, sociālās aprūpes centros

tiek noteikta cietā alga bez mainīgās daļas. Jautājums, vai attiecība būs saistoša visiem veselības aprūpē nodarbinātajiem. Universitātes klīnikām tas ir ļoti saistoši, jo tur notiek pētniecība, izglītošana. Bet, ja māsa strādā bērnu dārzā, ar pētniecību, par ko varētu saņemt piemaksu, nenodarbojas. Tādēļ arī jautājums, vai māsa, kurai neveidojas mainīgā daļa, arī saņems 100% vai tikai 70%. Esam gatavi uz sarunu ar Veselības ministriju, darba grupu, lai skaidrojamos saņemtu.

PŪŠ DŪMUS ACĪS

2. Valdis Keris, Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības vadītājs:

– Šis patiesi atgādina domu aizsega veidošanu tam, ka valdība un Saeima ignorē likumu un turpina apzagt mediķus, nenodrošinot viņiem to algas pieaugumu, ko likums garantē. 20% bija jābūt papildus šogad un arī nākamgad.

Šogad ir tikai 10%. Tāpat puse ir nozagta. Par nākamo gadu budžetā vispār nav teikts ne vārda. Jāpieņem, ka nekas plānots netiek. Varam jau pabīdīt visu septiņus, desmit gadus. Ministre saka: viss ir elastīgi – var ātrāk, var arī vēlāk. Elastīgi – staipāmi un nekonkrēti. Ja valdība un Saeima var atļauties nepildīt likumu, pārējam vairs nav

ne nozīmes, ne ticamības. Tāpēc mūsu arodbiedrība cieši sadarbojas ar Tiesībsargu, kas iesniedzis pieprasījumu Satversmes tiesā, lai nodrošinātu, ka likuma prasības tiek izpildītas. Jaunajam modelim var veltīt arī pietiekami daudz tehniskas kritikas, bet tas jau ir sekundāri. Šobrīd mēs ceram tikai uz Satversmes tiesas lēmumu.

DRĪZ NEBŪS, KAM STRĀDĀT

3. Aigars Pūpols, ģimenes ārsts:

– Ar jauno sistēmu detalizēti vēl iepazīties neesmu, bet uzskatu lēmumu par apsveicamu. Citādi daļa mediķu aizplūdis no Latvijas, lai gan izglītojušies par mūsu nodokļu maksātāju naudu. Pie mums valdība lietas neprognozē, bet smeļ ūdeni tad, kad tas jau pāri galvai. Jā, algu paaugstināšanai paredzēti septiņi gadi. Protams, ka pilnīga laime un apmierinātība ar situāciju nebūs

nekad, tomēr manā uztverē šis solis vērtējams kā pozitīvs. Vai adekvāts, vēl pateikt nevaru. Problēmas atalgojuma dēļ pastāv, īpaši māsīnām un jaunajiem dakteriem. Valstij vajadzētu ilgtermiņā nodrošināt, ka mediķi paliek šeit. Pietiekami daudzi dakteri ir cienījamus gadus, tūlīt sāksies problēma ar to, ka nebūs, kam strādāt. Ģimenes ārstu vidū tas ir izteikti, bet arī citur ir pietiekami daudz kolēģu gadus. Jaunajai maiņai būtu jānāk. Nožēlojami, pro-

tams, ka netiek ievērots likums. Šī Saeima ar to sevi ir diskreditējusi – mediķiem algas nepaaugstināja, bet deputātiem gan. Ja nevienam, tad nevienam. Diemžēl valsti vada cilvēki ar dubultu morāli. Iespējams, ka šis algas paaugstinājuma modelis tapis, jau gaidot nākamās vēlēšanas. Mediķu darbs gan nav politika. Mēs ārstējam cilvēkus. Un Covid-19 arī parādīja, ka gluži bez medicīnas iztikt nevar.

Inguna Spuleniece

FOTOKOMENTĀRS

Spēka eliksīru Valsts prezidentam Egilam Levitam dāvina Ilze Svilpe no uzņēmuma *Dabas sajūta*, kas darbojas LIAA Kuldīgas biznesa inkubatora paspārnē.

Jēkabs Aleksandrs Krūmiņš

MANUPRĀT

Dažreiz tā vajag

Kuram gan patīk, ja tālrunim tūlīt izlādēties akumulators, nav iespēju to uzlādēt un esi vietā, kur nākas gaidīt. Izrādās – tādi brīži ir pat svētīgi. Viņšestdien vedu omīti apkopt tuvinieku kapus pirms latviešiem nozīmīgajiem svētkiem vasaras otrajā pusē. Teica, lai paņemot līdzīgu kādu gāmatu, ko palasīt, kamēr viņa ar aizgājējiem parunājas. Cilvēks, kam pāri 80, var neiedomāties par viedtālruni kā laika kavēkli. Cits jautājums par lietderības koeficientu. Bet arī viedtālrunī var grāmatu lasīt. Arī Bībeli. Atcerējos aktrises Zanes Daudziņas stāstīto kādā tikšanās reizē. Esot nesusi ziedus uz kapiem savai skolotājai. Ne-tālu uz soliņa sēdējis kāds vīrietis spēka gados. Gauži sagumis. Aktrise nodomājusi: „Nu gan cilvēks ļoti sēro, iespējams, pēc sievas, pēc mīļotās!” Piegājusi tuvāk un redzējusi, ka *sagumušais sērotājs* tikai *bakstās* tālrunī. „Protams, internets ir arī kapos!” nosmējusi Z. Daudziņa. Man todien laimējās, jo tālrunim bija palikuši vairs tikai 3%, kas jātaupa – ja nu kas. Varēju paskatīties uz pilnbrieda druvām visapkārt mazajiem, klusajiem Orzaku kapiem Turlavas pagastā.

Daina Tāfelberga

Kurzemnieks

Kuldīgā, 1905. gada ielā 19, LV-3301

Žurnālisti: Inguna Spuleniece – 63350565, inguna.spuleniece@kurzemnieks.lv;

Daina Tāfelberga – 63350563, daina.tafelberga@gmail.com;

Jolanta Hercenberga – 63350568, jolantah99@gmail.com;

Alberts Dinters – 63350568, alberts.dinters@kurzemnieks.lv;

Elisa Rudzīte – 63350568, elisa.zemite@gmail.com;

Inta Jansone – 63324881, inta.jansone@kurzemnieks.lv.

Literārā redaktore Dina Poriņa – 63350568,

dina.porina@kurzemnieks.lv.

Maketētājas: Laila Liepiņa – 63350568,

laila.liepina@kurzemnieks.lv,

Inese Slūka – 63350563, reklama@kurzemnieks.lv.

Reklāmas nodaļa – 63324881, sludinajumi@kurzemnieks.lv.

Izdevējs – SIA Jaunais kurzemnieks. Reģ. nr. 1400. Iznāk otrdienās un piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz Kurzemnieku obligāta. Iespiests

SIA Poligrāfijas grupa „Mūkusalā”

Rīgā, Mūkusalas ielā 15a.

Metiens – 2841.

RUNĀ SPECIĀLISTS

Grāmata bija un būs

Juris Visockis, apgāda *Jumava* valdes loceklis

Apgāds *Jumava* Kuldīgas galvenajā bibliotēkā atvēris patriotisko grāmatu izstādi. Kuldīga ir pirmā vieta, kur to rādām, bet interesi izrādījušas arī citas pilsētas. Tās ir grāmatas par daudzām pazīstāmām personām – Latvijas valsts prezidentiem, armijas komandieriem, Ministru prezidentiem. Skolēniem domātajā Latvijas leģendu sērijā par pazīstamiem cilvēkiem šogad iznāk jau 10. grāmata. Vēl top sērija par līdz šim mazāk pazīstamiem cilvēkiem, kuri mūsu valsts vēsturē atstājuši pēdas, piemēram, Matīss Siliņš, kurš bijis pirmais Latvijas kartogrāfs, Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja dibinātājs. Arī Jānis Lapiņš, kurš 1916. gadā uzzīmēja pirmo Latvijas karogu. Nākotnē ceram izdot piemiņas grāmatu Visvaldim Lācim. Kopā ar jūsu novadnieku Gundaru Strautmani izdevām Džoisas Meijera grāmatu *Mosties ar vārdu*. Viņš ļoti vēlējas, lai 20 grāmatas tiek dāvinātas Kuldīgas bibliotēkai.

Jumava izdod arī grāmatas svešvalodās par Latviju. Ar Kuldīgas novada pašvaldību notiek sarunas par pilsētai veltītu grāmatu vācu valodā. Austrijā ir izdevējs, kas veido sēriju par dažādām Eiropas pilsētām. Viņš ir ieinteresējies par Kurzemi un Latgali. Par Rīgu grāmata vācu valodā jau ir iznākusi. Iespējams, ka grāmata par Kuldīgu taps partnerībā ar pašvaldību.

Vācu lasītājiem esam izdevuši arī grāmatas par Imantu Ziedoni, Knutu Skujenieku. Top arī liela grāmata *Latvijas kultūra*. Pie tās strādājam trīs gadus, decembrī tā nāks klajā.

Grāmatu izdevniecībā Latvijā situācija ir dažāda. Covid-19 laiku esam pārcietuši ar nelieliem zaudējumiem: kritums ir aptuveni 20%, Itālijā tas bija 70%. Strādājam ar daudziem pasūtītājiem, tie parasti dzen uz priekšu un motivē darīt. Gaidot administratīvi teritoriālo reformu, daudzas pašvaldības grib fiksēt pašreizējo situāciju un izdot grāmatu.

Lai gan ir pieņēmums, ka grāmatas vairs nelasa, esmu pārliecināts, ka tās bija pirms manis un būs arī pēc. Mainās to lietošanas paradumi. Mūsu pētījumi, piemēram, rāda, ka jaunieši, kas bērnībā radināti pie grāmatām, pusaudžu gados nelasa, sabojā redzi telefonā, bet pēc 20 gadu vecuma pie grāmatas atgriežas. Latvijā kopumā katru gadu iznāk no 2000 līdz 2500 jaunu izdevumu. Atsevišķos sektoros ir tirāžas kritums, bet labai grāmatai tirāža ir vairs 1000. Domāju, ka grāmatu skaits īpaši nemazināsies. Grāmata ir tradīcija. Pētījumi rāda, ka Latvijā un Igaunijā ir lielākās mājas bibliotēkas Eiropā. Žanru ziņā izvēle sadalās, tas ir izdevēju spēks un vājums, ka piedāvājumam jābūt plašam. Labklājības rādītājs ir tas, ka pieprasīti detektīvi. Kad dzīve bija slikta, detektīvus nepirka, jo pati dzīve bija detektīvs. Kritums ir pavārgrāmatām, bet bērnu literatūra ir pieprasīta vienmēr. Lasītāji šobrīd fokusējas arī uz lokālo, piemēram, grāmata par Jāni Blūmu ir ļoti lielā tirāžā un pieprasīta.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kāda ir bijusi jūsu pieredze ar vietējiem mediķiem, tostarp ģimenes ārstiem, ar ārstiem citur?

Biruta Bahmane, pensionāre:

– Kaut kāda pieredze jau ir bijusi. Es teiktu, ka vairāk gan pozitīva. Pirms daudziem gadiem man bija operācija mugurai. Tā bija lāzereoperācija, ko veica dakters Puriņš Rīgā. Varu dot tikai labākās atsauksmes

par viņu. Protams, man ikdienā vēl visādas vainas, bet tie tādi sīkumi, piemēram, asinsspiediens palēkā. Nu tā, šis un tas. Par citiem cilvēkiem, kam bijusi kāda slikta pieredze tepat Kuldīgā vai kur citur, nezinu.

Laimdota Gedgauda, lopkopēja:

– Domāju, ka man bijusi tikai pozitīva pieredze. Sūdzēties ne par ko nevaru. Man ir meita, mazmeita, arī viņām vienmēr viss bijis labi. Manā radnieku un

paziņu lokā tā īsti nevienam nav bijusi negatīva pieredze. Esmu ļoti apmierināta ar savu ģimenes ārsti Lagzdiņu. Viņa ir ļoti laba, vienmēr rūpējas un palīdz, kā vien var.

Dāvids Lukažs, padomes priekšsēdētājs Latvijas Amatniecības kamerā:

– Esmu no Rīgas. Uzskatu, ka cilvēkiem vajadzētu mazāk sūdzēties, jo ārsta darbs ir pieņemts lēmumu pāris sekundēs, piemēram,

ja plīst trombs. Pastāv cilvēciskais faktors, un visādi var gadīties. Daudzi cilvēki pēc tam tiesājas ar ārstiem, bet patiesībā ārsta darbs ir sarežģītāks nekā pilotam, un par to der aizdomāties. Slikta Latvijā ir pati medicīnas sistēma un ne jau ārstu nolaidība. Piemēram, Jēkabpils slimnīcā ir slikti, un to zina daudzi. Liepājas slimnīcā joprojām nav sakārtota dzemdību nodaļa, savukārt, piemēram, kaulu ķirurģija tur ir ideāla. Tie, kas ir jaunie ārsti un ienāk šajā sistēmā, ir ļoti labi. Piemēram, Jānis Ģīlis, kas taisa nieru operācijas. Ne vienmēr vajag ārstēties pie profesoriem, jo lielākā daļa no viņiem pārsvarā tikai zina no teorijas aspekta, bet praktiski jau gadiem paši neko nedara. Pats esmu bijis saistīts ar medicīnu, jo kādreiz strādāju sporta fizioterapijā. Ārsts par ārstu neko sliktu nevar teikt.

Marija Ļonova, pensionāre:

– Pie ārsta pēdējo reizi biju pirms divām nedēļām, jo augsts spiediens un problēmas ar nierēm. Pirms trīs nedēļām gulēju

slimnīcā, jo bija slikta pašsajūta un 40 grādu temperatūra. Ārsti rūpējās labi, mērīja temperatūru un uzraudzīja manu veselības stāvokli. Pēc piecām dienām izlaida. Tagad viss labi, sūdzēties mediķu darbā nevaru ne par ko. Kā kaut ko vajag, kaut kas kašs, tā eju un zinu, ka man palīdzēs. Zinu, ka citi pensionāri sūdzas par daudz ko, bet man nav tāda vajadzība.

Baiba Briede, pensionāre:

– Pieredze bijusi dažāda, bet pārsvarā gan pozitīva. Man ir ļoti laba ģimenes ārste Zauere. Vienmēr esmu saņēmusi tādu palīdzību,

kāda man bijusi nepieciešama. Par citiem runājot, zinu ne visai senu atgadījumu, kad viens dakters (vārdā nesaukšu) kādam cilvēkam izoperēja ne to kāju, kuru vajadzēja, bet gan otru. Pēc tam, pēc neilga laika, izoperēja pareizo. Uzskatu, ka tas gan ir šausmīgi!

Aigars Jēkabsons, invalīds:

– Man ar visiem mediķiem pieredze tikai pozitīva. Nav, par ko sūdzēties vai bēdāties. Viss ir vislabākajā kārtībā. Mana ģimenes ārste ir Caku-

le. Vienmēr esmu bijis apmierināts ar viņas darbu. Ļoti laba ārste, visu cieņu viņai! Kontrolē situāciju, vienmēr rod pareizo risinājumu, kā labāk palīdzēt. Arī pazīstamajiem nav bijušas nekādas sūdzības, neko sliktu neesmu dzirdējis. Par vietējiem mediķiem jau nekas negatīvs nemaz nevar būt. Viss ļoti labi!

Elizabete Rublāne
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

NUMURA CITĀTS

„Lai izvairītos no kiberuzbrukumiem personas datiem, ļoti būtiski izmantot garas un sarežģītas paroles, turklāt katram saitām vēlams izvēlēties citu. „Visvienkāršāk būs atcerēties kādu frāzi, dzeju, dziesmas vārdus, kas ir gari, bet atmiņā paliekoši,” iesaka *Cyber Circle* dibinātājs un vadītājs Aleksandrs Orlovs.”

MUMS ZVANA

Jānāk un jārunā

„Esam pārcēlušies uz dzīvi Latvijā no Krievijas. Mums ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja, šeit dzīvojam vairāk nekā piecus gadus. Līdz šim attālināti turpinājām darbu uzņēmumā Krievijā, bet Covid-19 dēļ šīs darba iespējas ir beigušās. Esam palikuši bez ienākumiem. Vai ir kādas iespējas saņemt palīdzību no iestādēm Latvijā?” jautā kāda kundze.

Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Kuldīgas filiāles vadītāja Sandra Krinkele skaidro, ka stāties bezdarbnieku uzskaitē šī ģimene var, bet, ja nav strādāts Latvijā, tad bezdarbnieku pabalsts nepienākas. NVA varētu piedāvāt valodas kursus. Diemžēl Kuldīgā grupu nokomplektēt parasti neizdodas, jābūt gataviem braukt uz Ventspili.

Savukārt Kuldīgas novada sociālā dienesta sociālās palīdzības nodaļas vadītāja Madara Brūkle aicina ģimeni pierakstīties uz pieņemšanu un atnākt parunāt ar darbiniekiem: „Ja ģimene ir deklarēta Kuldīgā un viņiem ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja, noteikti varēsīm atrast veidu, kā palīdzēt. Līdzī jāņem visu aktīvo bankas kontu pārskati par

Kuldīgas sociālajā dienestā klienti tiek pieņemti pēc pieraksta rindā. Esošie klienti jau pierakstās uz septembri, bet augustā atstāta vieta jaunajiem. Par vizīti jāsazvanās pa tālruni **63350107**.

iepriekšējiem trim mēnešiem. Labi būtu, ja no darbavietas būtu apliecinājums, ka šobrīd nav ienākumu vai darba attiecības beigušās. Ja iepriekšējos trīs mēnešos ir strādāts, darbavietai būtu jānorāda, kādi bijuši ienākumi. Tas būtu būtiski ienākumu izvērtēšanai, arī atbilstībai statusam. Izvērtējot ģimenes vajadzības, darbinieks noteiks, vai vajadzīga sociālā palīdzība, vai ir krīze. Pēc sarunas darbinieks atradīs labāko variantu, kā ģimenei palīdzēt.”

Inguna Spuleniece

Eksāmenu rezultāti bez lieliem pārsteigumiem

Pēc nestandarta mācību gada beigām 24. jūlijā izglītības pārvaldēm izsniegts 18 800 centralizēto eksāmenu sertifikātu. Skrundas vidusskolā un visās Kuldīgas vidusskolās vislabāk skolēniem veicies angļu valodas eksāmenā, tas iezīmē arī kopējo tendenci valstī. Eksāmenus Kuldīgas novadā nav nokārtojuši trīs skolēni.

Vidusskolēniem bija jākārto latviešu valodas, matemātikas un vienas svešvalodas eksāmens pēc izvēles. Pēc Valsts izglītības satura centra datiem, šogad sniegumā centralizētajos eksāmenos, salīdzinot ar pagājušo gadu, būtisku izmaiņu nav. Obligātajos eksāmenos tas par dažiem procentiem ir augstāks nekā iepriekš. Salīdzinot rezultātus pa gadiem, jāņem vērā, ka pandēmijas dēļ daļēji tika mainīts eksāmena saturs, skolēni aizpildīja speciālas atbilžu lapas, kādu iepriekšējos gados nebija.

NEKO NEDAROT, VAR KAUT KO IZDARĪT

Skrundas vidusskolas direktors Ainārs Zankovskis stāsta, ka matemātikā cerēts uz labākiem rezultātiem: „Pat labajiem skolēniem, kas ir ļoti centīgi, matemātikas eksāmenu nav izdevies nokārtot tik labi, kā cerēts. Tur esam nedaudz zem valsts līmeņa, bet kopumā gājis labi. Eksāmenus ir nokārtojuši visi, tāpēc priecājamies. Latviešu un angļu valodā esam virs valsts līmeņa. Arī skolēniem, kas nav tie centīgākie, ir pieņemami rezultāti. Smejamies, ka izrādās – arī neko nedarot, var kaut ko izdarīt!”

Labākie rezultāti skrudniekiem: Elīzai Janvārei latviešu valodā 83%, angļu valodā 71%, Igo Radžabovam 92% krievu valodā, bet angļu valodā Aīgaram Gravānam 88%, Samantai Lēvaldei 85%.

REZULTĀTI AUGSTĀKI NEKĀ PĒRN

Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas direktora vietniece Evija Heniņa stāsta, ka vairākos eksāmenos rezultāti ir augstāki nekā pagājušajā gadā. Tāpat kā visus gadus, arī šogad organizētas mācību konsultācijas, šoreiz gan ievērojot drošības pasākumus. „Visi skolēni eksāmenus ir nokārtojuši. Eksāmeni noteikti bija citādāki, nevar teikt, ka vieglāki, drīzāk koncentrētāki un komplicētāki,” komentē E.Heniņa.

Paulai Astičai angļu valodā 97%, latviešu valodā 93%, matemātikā 71%; angļu valodā Danielam Treimanim 91%, Margitai Kļesarevai 90%, Dāvim Bambālam 86%, bet Vendijai Maslobojevai angļu valodā 84%, latviešu valodā 83%, Ivo Dzērvem Latvijai un pasaules vēsturē 80%, Rolandam Kristoferam Kangīzeram matemātikā 74%.

LIELISKI REZULTĀTI ANGLŪ VALODĀ

Arī Kuldīgas Centra vidusskolas direktores vietniece Larisa Flugrāte priecājas, ka visi skolēni eksāmenus ir nokārtojuši: „Kopumā, ņemot vērā to, ka mācīšanās bija attālināta un skolēniem daudz vairāk bija jāapgūst individuāli, rezultāti ir labi. Augstākie rādītāji ir angļu valodā. Skolas vidējie rādītāji ir augstāki nekā valstī.

Protams, viens otrs ir nedaudz vīlies par iegūto procentu, bet šis gads bija nestandarta.”

Angļu valodā Kristai Miļēvičai 93%, Samantai Jirgensonei 91%, Kārlim Reimanim 90%, Kristianam Eglem 91%, Mārim Rozentālam 90%, Katrīnai Kristai Bružei 92%, Paulai Tīrumai 99%, bet Kristapam Mikālam matemātikā 99% un fizikā 93%.

PIETRŪKUŠAS MĀCĪBAS KLĀTIENĒ

Kuldīgas 2. vidusskolas direktore Guntra Buivida uzsver, ka pandēmijas laikā skolēniem ļoti pietrūkusi iespēja mācīties klātienē: „Daļai skolēnu tas bija arī psiholoģisks pārbaudījums. Ņemot vērā pavasari, rezultāti ir normāli. Trīs skolēni no neklātienes eksāmenus nenolika, tomēr mēs jau prognozējām, ka šiem jauniešiem varētu būt grūtības. Vislabāk veicies angļu valodā, pēc tam latviešu valodā. Klupšanas akmens bija matemātika, kaut arī tur skolotājs Pēteris Kairiņš ļoti cītīgi gatavoja uzdevumus tiešsaistē. Jāsaka – 12.n klase bija izteikti motivēta un daudzi plāno iet studēt. Otreiz noteikti negribētu, ka jauniešiem jāpiedzīvo šāda pandēmija.”

Labus rezultātus uzrādījis Niks Kalns ar 89% angļu valodā, bet pārsteigums ir Monta Terliņa, kas angļu valodu nokārtojusi ar 74%.

Vidējie rezultāti Latvijā un mūsu skolās

Skola	Latviešu valoda	Angļu valoda	Matemātika
Vidēji Latvijā	52,9	70	35,4
Kuldīgas 2. vidusskola	42,3	46,6	13,5
Centra vidusskola	66,2	78,5	44,2
Mākslas un humanitāro zinību vidusskola	67,7	83,1	39,1
V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskola	64,2	72,4	38
Skrundas vidusskola	57,2	72,4	31,5
Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums	43,5	53,2	16,3

Simtgades stipendiāti:

Pauleta Cimermane – Kuldīgas 2. vidusskola;
Kristaps Mikāls – Kuldīgas Centra vidusskola;
Alekss Žernovs – Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskola;
Paula Astiča – V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskola;
Elīza Janvāre – Skrundas vidusskola;
Sindija Irbe – Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums.
Simtgades stipendija ir vienreizējs 500 eiro atbalsts, ko piešķir izglītības iestādes izvēlētam un izvīzītam absolventam par mācību sasniegumiem, aktīvu sabiedrisko darbu un ieguldījumu izglītības iestādes attīstībā. Šādas stipendijas valsts pasniedz kopš 2018. gada.

NEPĀRSTEIDZ, KA VISI EKSĀMENUS NOKĀRTOJUŠI

Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas direktore Valda Gaure ar eksāmenu rezultātiem ir apmierināta: „Mums ir gājis ļoti labi. Nav lielu pārsteigumu – visi eksāmenus ir nokārtojuši. Angļu un latviešu valodā ir veicies tiešām labi. Matemātikā varēja būt labāk, tomēr arī tur rezultāti ir virs valsts vidējā līmeņa. Ja pēdējos divus mēnešus būtu varējuši strādāt klātienē, domāju, ka arī tur rezultāts būtu augstāks.”

Vairākiem skolēniem augsts vērtējums angļu valodā – tā Alekss Žernovs ieguvis 95%.

Elisa Rudzīte

Vai mediķi pieļāva kļūdu?

22. maijs bija viena no pēdējām dienām, kuru izdzīvoja Renārs Skangalis. Vīrietis svinību laikā zaudēja līdzsvaru, nokrita pa kāpnēm un zaudēja samaņu. Lai arī Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta (NMPD) mediķi viņu aizveda uz Kuldīgas slimnīcu, nākamajā dienā viņš nomira.

Šādu notikumu aprakstu sociālajā tīklā ievietoja mirušā vīrieša brālis Ivars Ungurs. Viņa ieraksts vēsta, ka neilgi pirms četriem naktī ieradās NMPD brigāde un Renārs tika nogādāts Kuldīgas slimnīcā. Īsi pirms sešiem rītā ģimene saņēmusi zvanu no medicīnas iestādes, lai braucot vīrietim pakal. Ivars raksta: „Pēc mājās pavadītām mokpilnām sešām stundām, kad seja kļuva zila un pa muti nāca putas, brālis zaudēja samaņu un atkal tika nogādāts tajā pašā slimnīcā plkst. 12.00.

Ar to vēl nekas nebeidzās. Operācija tika veikta tikai deviņos vakarā, ierodoties speciālistiem no galvaspilsētas. Renārs nomira. Viņam bija tikai 39 gadi. Viņš varēja dzīvot un audzināt savu piecus gadus veco dēliņu.”

Brālis atklāj, ka R.Skangalim pēcāk konstatēts asinsizplūdums smadzenēs un četri lūzumi galvaskausā. Pārmetumi tiek adresēti dežurējošajai ārstei Ilzei Runcei, kura, pēc tuvinieku domām, nav sniegusi pienācīgu palīdzību.

Kā *Kurzemniekam* stāsta mirušā vīrieša sieva Vita, kura ar Renāru kāzu gredzenus mija vien šīgada martā, palīdzība atteikta, jo vīrs esot bijis alkohola reibumā. Kā apgalvo Vita, vīram ir noņemtas asinsanalīzes, nekāda cita apskate neesot veikta. „Mēs uzskatām, ka palīdzība bija jāsniedz nekavējoties, mans vīrs bija jāpārbauda jau tad,

kad viņu pirmo reizi aizveda uz slimnīcu,” *Kurzemniekam* saka V.Skangale. „Esmu uzrakstījusi iesniegumu Veselības inspekcijai, un esam gatavi tiesāties ar slimnīcu.”

V.Skangalei sarunas ar slimnīcas pārstāvjiem nav bijušas. Viņa stāsta, ka uzreiz pēc notikušā ārste I.Runce uz kādu laiku bijusi atstādināta no pienākumu pildīšanas, nu viņa atkal turpina strādāt.

To apstiprina arī Kuldīgas slimnīcas valdes priekšsēdis Agris Rozenfelds. „Mēs notikušo esam izvērtējuši un visus dokumentus iesnieguši gan Valsts policijai, gan Veselības inspekcijai,” laikrakstam skaidro A.Rozenfelds. „Viņi šobrīd izmeklē. Lai nākotnē izslēgtu līdzīgus gadījumus, ir noteikti dažādi papildu pasākumi, apmācības dežurpersonālam.”

Kas ir šie pasākumi un vai tas nozīmē, ka slimnīca savā izmeklēšanā ir konstatējusi pārkāpumu, A.Rozenfelds neatbild. Viņš skaidro, ka ir konstatēti riski, kas jānovērš, lai šādu gadījumu nebūtu. Viņš pilnībā paļaujoties uz ārstu kompetenci. „Ja ārsts pacientu ir apskatījis un palaidis mājās, tā tad lēmums ir pieņemts,” saka A.Rozenfelds. „Vai tas bija pareizs, to šobrīd lemj citas iestādes.”

Uz jautājumu, kāda veida pacienta apskates pirmajā atvešanas reizē notikušas R. Skangalim un vai viss izdarīts pēc likuma, slimnīcas valdes priekšsēdis atbild, ka viņš sīkāku informāciju neatklās un gaidīs izmeklēšanā secināto. *Kurzemnieks* sazinājās ar Veselības inspekciju, tur apstiprināja, ka izmeklēšana ir sākusies, bet tās interesēs no plašākiem komentāriem inspekcija atturējās.

Alberts Dinters

Pārmaiņas bāriņtiesā

Kopš augusta Kuldīgas novada bāriņtiesas priekšsēdes vietnieces pienākumus pilda Ilze Medniece, amatā nomainot ilggadējo darbinieci Viju Astaševsku, kura devusies pensijā.

Bāriņtiesas priekšsēde Inta Sūna domes sēdē deputātiem pastāstīja, ka I.Mednieces kandidatūru izvēlēties kolektīvs. Viņa šai nozarē darbojas kopš 1998. gada: sākumā

vadījusi bāriņtiesu Īvandē, bet kopš 2014. gada strādā Kuldīgas novada bāriņtiesā. I.Medniece būs gan priekšsēdes vietniece, gan bāriņtiesas locekle Padurē.

V.Astaševska *Kurzemniekam* atzina, ka laiks dot ceļu citiem. Beidzot varēšot vairāk nodoties mazbērniem, dārzam un hobijiem, piemēram, nūjošanai, laivošanai un braukšanai ar riteni.

Pie Liepziedīņa ērti un droši

Skrundas Liepziedīņa bērni un vecāki var droši izkāpt no automašīnām, jo pabeigta stāvlaukuma izbūve.

Uzbūvēti divi stāvlaukumi – viens (Saldus ielā) paredzēts bērnu vecāku automašīnām, bet otrs (Šķērsielā) – bērnodārza personālam. Būvniecība noritēja nepilnus divus mēnešus, strādāja vietējais uzņēmums *Taku meistars* no Rudbārziem. Kopējās izmaksas – gandrīz 15 tūkstošu eiro (bez PVN).

Gada cilvēks izglītībā – Inga Reimane

Kuldīgas novada dome apstiprinājusi Gada cilvēku izglītībā. Tā ir Kuldīgas Centra vidusskolas pedagoge Inga Reimane.

Viņa ir angļu valodas, politikas un tiesību skolotāja, arī Eiropas Parlamenta vēstnieku skolas koordinatore. I.Reimane izvēlēta no trim kandidātiem, uzsverot pieredzi un arī papildus tiešajiem pienākumiem paveikto.

Interesantā svētdiena

„Prieks, ka atkal varam iznākt no mājām, lai kopā izklaidētos, sacenstos vai vienkārši atpūstos – pandēmija aizmirsusies, ciems atdzīvojies,” atzina Rumbas pagasta iedzīvotāji, kuri 26. jūlijā piedalījās tradicionālajā Ģimenes dienā Ventas ciemā pie Bukaišiem.

Ventas ciemā esot daudz velomiņu, kas ikdienā pārvietojas ar videi draudzīgo transportlīdzekli. Šoreiz liela piekrišana bija velomašīnai, ar kuru ne tikai varēja pavizināties, bet vienlaikus bija jāpiedalās velo-foto orientēšanās sacensībās.

Pagasta kultūras organizatore Baiba Rozevska stāsta, ka šādi svētki tiek rīkoti ik gadu. Nolūkā neatkārtoties šoreiz tie bija kantri stilā. Varēja vizināties ar zirgiem, iemācīties šaut ar loku, spēlēt minigolfu, bija radošās darbnīcas bērniem un pieaugušajiem, kā arī neliela ballīte kopā ar līnijdejošu grupu *Jautrie zābacīņi*, kurā gan jauns, gan vecs varēja iemācīties kaut dažus pasaulē populārā deju stila soļus. Koncertēja Kuldīgas E. Viņģera mūzikas skolas peda-

goģe Amanda Gertnere un ģitārists Aivars Konutis, aizrautīgus trikus rādīja iluzionists no Rīgas Edžus Kauķis. Kulminācija – Ģimenes dienas kausa pasniegšana. Izložē piedalījās ikviens, kurš apmeklēja pasākumu, tostarp gan Ventas ciema, gan Mežvaldes ļaudis, gan pagasta iedzīvotāji no tālākām vietām un viņu viesi. Kad B. Rozevska izvilka lozi ar Emīlijas Brasles vārdu, klātesošie sirsniņi aplaudēja. Brašļu ģimene ir viena no aktīvākajām ciemā,

ik gadu piedalās Ģimenes dienā. „Kaus kā balva par dalību tiek izložēta, lai būtu vienlīdzība, jo sacensībās dažāda vecuma dalībniekiem vienmēr būs atšķirīgi rezultāti,” skaidro B. Rozevska. „Tas ir tāds jauks brīdis, šķiet, visi gaida, kurš būs vinnētājs. Bez skaudības. Tad tiešām ir ģimeniska svētku sajūta. Ne visi vecāki ikdienā var būt kopā ar savām atvasēm, centāmies, lai šī svētdiena būtu interesanta viņiem visiem.”

Tēviem bija sagādāta boksa spēļu mašīna, bet visvairāk pie tās pulcējās jaunākā paaudze.

Rumbas pagasta 2020. gada Ģimenes dienas kausu izložēja mazā Emīlija Brasle (attēlā kopā ar māsu Esteri un pasākuma organizatori Baibu Rozevsku).

Visa ģimene svīnīgajā brīdī nofotografēties nevarēja, jo mamma ar tēti bija aizgājuši nolikt diendusā trešo bērniņu.

Pieaugušajiem labpatika atcerēties bērnu dienas un sacensības ar kuģīšiem.

(Vairāk foto www.kurzemnieks.lv)

Startē konkursā *Sakoptākais mežs*

Rumbas pagasta *Šķiliņi* ir viena no 15 Latvijas mežsaimniecībām un vienīgā no Kuldīgas novada, kas šogad pieteikta konkursā *Sakoptākais mežs*.

Jau ceturto gadu konkursu rīko Latvijas Meža īpašnieku biedrība (LMĪB) ar mērķi apzināt labas mežsaimniecības praksi, rādot piemēru citiem meža īpašniekiem un tādējādi popularizējot ilgtspējīgu saimniekošanu. Šogad pieteiktie īpašumi lielākoties ir no Kurzemes un Vidzemes (Kuldīgas, Talsu, Aizputes, Engures, Tukuma, Madonas, Vecpiebalgas, Kokneses, Alūksnes, Limbažu, Kocēnu) novadiem, kā arī Jelgavas un Ozolniekiem.

LMĪB valdes priekšsēdis Arnis Muižnieks uzsver, ka tā var arī iepazīt jaunus meža īpašniekus, kuri cenšas darboties pēc iespējas labāk, iegulda smagu darbu, bet ar to nelielās. „Konkursā, iegūstot un apkopojot informāciju par novadu mežsaimniekiem, mēs varam Latvijas mežus veidot tādus, kādus tos redzam šobrīd,” teic A. Muižnieks. „Tas ir veids, kā saimniekiem pateikties par paveikto.” No Rumbas pagasta konkursā gandrīz ik gadu piedalījusies kāda mežsaimniecība. Arī Kuldīgas biedrības *Meža konsultants* vadītāja Sigita Vaivade norāda, ka tā nav sa-

ciensība, bet labās prakses parādīšana. *Šķiliņu* saimnieks Jānis Eglītis īpašumu mantojis no tēva, turpina tradīcijas, sabalansējot dabas aizsardzību ar meža ekonomisko vērtību. Pēc speciālistes teiktā, tādi piemēri jārada, lai redzētu, ka ne vienmēr vajadzīgs ar likuma normām noteikts apsaimniekošanas liegums – kārtīgs saimnieks biotopu vai retu putnu sugu savā mežā pratīs nosargāt arī bez tā.

Konkursa žūrijā ir ne tikai meža nozares speciālisti, bet arī plašsaziņas līdzekļu, kultūras jomas un nevalstisko organizāciju pārstāvji. Augustā eksperti dosies īpašumus apskatīt. Konkursanti tiks vērtēti, analizējot meža īpašnieku ieguldījumu produktīvu un noturīgu mežaudžu izveidē, pievēršot uzmanību atjaunošanai, mežizstrādei, kopšanai, infrastruktūrai, ainavas elementu plānošanai, zinātniski pamatotu metožu izmantošanai ilgtspējīgā meža apsaimniekošanā.

Balvu fondā, kā ierasts, ir motorinstruments jaunaudžu kopšanai un divas dāvanu kartes meža stādāmā vai dekoratīvā materiāla ieguvei. Trīs visaugstāk novērtētie īpašnieki tiks izvirzīti nozares gada balvai *Zelta čiekurs* nominācijā *Par ilgtspējīgu saimniekošanu*.

Nauda vēl dažiem posmiem

Kuldīgas novada pagastu autoceļu atjaunošanas un pārbūves projektā Rumbas pagastā vairāki grants ceļu posmi tiks uzlaboti ar virsmas dubulto apstrādi.

Pēdējos divos gados pašvaldība lauku ceļiem pievērsusi īpašu uzmanību. Papildus valsts autoceļu fonda naudai, kas tiek izlietota ikdienas uzturēšanai, infrastruktūras uzlabošanai atvēlēti līdzekļi arī no budžeta. Pagastiem naudu sadala atkarībā no ceļu kopgaruma, taču ar to nepietiek, turklāt Rumba ir viens no pagastiem ar visgarāko pašvaldības ceļu tīklu. Nesen valdība atjaunoja iespēju lauku ceļu sakārtošanai un citiem infrastruktūras uzlabošanas projektiem aizņemt finansējumu no Valsts kases. Kuldīgas novada pašvaldībai piešķirts 506 tūkstošu eiro aizdevums. Aptuveni puse no tā paredzēta grants ceļu virsmas dubultai apstrādei Rumbas, kā arī Ēdoles, Kurmāles, Snēpeles un Rendas pagastā. Pārējā daļa – citiem pagastiem grants vai asfalta seguma atjaunošanai atkarībā no prioritātēm katrā vietā, ko

pagastu pārvalžu vadītāji izvērtējuši kopā ar pašvaldības ceļu speciālistiem. Tā kā valdība par iespēju aizņemties paziņoja pēkšņi un pieteikties nebija daudz laika, finansējumu ieguva projekti ar augstu gatavības pakāpi.

Rumbas pagasta pārvaldes vadītāja Lija Šēle stāsta, ka sakārtots tiks posms Kalnmuižas ielā un aptuveni 100 metru aiz vetklīnīkas, kur ir vairākas mājas un iedzīvotājiem lielas neērtības radījušas gan bedres, gan putekļi. Tādējādi pagasta galveno ciemu centrā vairs nebūs grantētu ceļu, izņemot Rumbeniekus. Bet arī par tiem tiek domāts, un meklētas finansējuma iespējas. Pašvaldības ceļu speciālisti iesaka apdzīvotās vietās laukos izmantot virsmas dubulto apstrādi, kas līdzinās asfaltam un nodrošina, ka nav jācīnās ar putekļiem. Šajā projektā tikko beidzies pieteikumu iesniegšanas termiņš, notiek izvērtēšana. L. Šēle piebilst, ka dubultā virsmas apstrāde gaidāma tikai nākamajā pavasarī, jo vispirms jānoņem apaugums un kārtīgi jāsigatavo ceļa pamats.

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Suits, kam patīk izaicinājumi

Savas dzimtas sakņu izzinātājs, divu grāmatu autors, pārgalvīgs ceļotājs, pārdrošu ideju realizētājs, uzņēmējs, kooperatīvās sabiedrības Mežsaimnieks dibinātājs un vadītājs, suitu kultūrtelpas popularizētājs, deputāts, bijušais Alsunga novada domes priekšsēdis – tādās un vēl daudzās citās lomās sevi apliecinājis alsundznieks GRIGORIJS ROZENTĀLS.

Dīķenieki, kur dzīvojat, ir jūsu dzimtas mājas.

Jā. No mammas puses esmu suits. Esmu aizracies līdz tūkstošs septiņsimtajiem gadiem. Viņi visi ir dzīvojuši suits, un pēdējos 200 gados tālāk par četriem kilometriem no *Dīķeniekiem* neesam pārvietojušies. Iepriekš senči dzīvojuši *Zundās* tepat netālu pie Pilsezeras. Viņi bija kalpu cilvēki, ne saimieki tajās mājās. Kopš 1862. gada esam *Dīķeniekos*. Visi esam lasījuši brāļu Reinā un Matīsa Kaudzīšu *Mērnieku laikus*, kad dažs dabūja smuko kalniņu, dažs kādu citu zemes nomas gabaliņu. Tādā veidā arī mans vecvectēvs te dabūja zemi un uzcēla mājiņu. Tad bija pāreja no kļūšu nomas uz naudas nomu. Šī teritorija piederēja Blintenes muīžai. No tēva puses vēsturi neesmu pētījis, bet zinu, ka dzimta nāk no Zaporozjes kazakiem. Pirms 350 gadiem bija tāds Zaporozjes kazaks Ivans Galagans. Viņam bija trīs dēli. Divi no viņiem kļuva par kazaku pulkvežiem. Vienam Pēteris I iedeva grāfa titulu. Līdz ar to viens no tiem zariem kļuva par ļoti turīgiem cilvēkiem. Viņiem Ukrainā netālu no Kijevas ir milzīga Galaganu muiža. Ukrainas Nacionālajai bankai ir sudraba monētu kolekcijas sērija ievērojamākajām dzimtām, un viena monēta ir izdota Galaganu dzimtai. Es neesmu ar to zaru saistīts, bet dzimtas pārstāvis esmu, un mans vārds Grigorijs man dots, jo nosauca mana ukraiņu vectēva vārdā.

Kā jūsū vecāki sastapās?

Vecētvs bija zemūdenes komandiera vietnieks, aizgāja bojā Barenca jūrā Murmanskā Otrā pasaules karā. Mans tēvs arī dienēja uz zemūdenēm un Liepājā satikās ar manu mammu. Mamma aizbrauca tēvam līdzī uz Ukrainu, es piedzimu tur. Atgriezāmies, un mana bērnība pagāja *Dīķeniekos*. Vecāki dzīvoja Talsos, Salaspilī, bet es līdz skolas vecumam pie vecvecčakiem. Man ir māšas Dina un Rīta. Vienu tadgdiv Ogrē, otra Ķekavā. Tēvs palīdzēja būvēt Rīgas hidroelektrostaciju, par to saņēma Rīgā dzīvokli, un 1. klasē sāku iet Rīgas 64. vidusskolā. Bet brīvlaikos, brīvdienās dzīvoju *Dīķeniekos*. Arī vēlāk, kad strādāju, brīvdienās braucu uz šejieni. Man tas vienmēr šķita svarīgi. Mēdzu jokot, ka tas vienā dzīvē man ļauj nodzīvot divas dzīves: vienu lietiski Rīgā, birojā, un otru šeit, mieru un klusumā.

Kur mācījaties tālāk?

Pēc astoņas klases mācījtos Kandavas sovhoztehnikumā. Skolu

2019. gadā, atklājot kooperatīva Mežsaimnieks Alsungas biroja plāksni.

Grigorijs 2018. gadā meža apsaimniekošanas pieredzes apmaiņas braucienā Slovēnijā pie milzīga izmēra egļu balkiem.

pabeidzu, bet savu mašīnu noremontēju. Tad divus gadus biju Ukrainā, Karpatu kalnos armijā. Dienēju Valsts drošības komitejas valdības sakaru vienībā. Par izglītību jāsaka tā: maniem Ukrainas senčiem bija cilvēki ar augstāko izglītību, bet es dzīvoju šeit, un manos suitu senčos nevienam nav augstākās izglītības. Mans vecvectēvs nemācēja rakstīt. Esmu nokopējis Valsts vēstures arhīva dokumentu, kur 1880. gados vecvectēvs parakstījis ar trim krustiem. Ir saglabājusies zemesgrāmata no 1912. gada, kurā tajā vietā, kur jāparakstās zemniekam, kurš izpircis zemi, ir ieraksts, ka tādēļ, ka viņš nav mācējis parakstīties, viņa vieta to izdarījis kāds cits. Mana vecāmamma bija gājusi vienu gadu Basu skolā, vecaispaps – trīs gadus. Mamma Liepājā beidza mākslas skolu.

Tā kā dzīvoju starp cilvēkiem, kuri īpaši un izglītību nevirzīja, pašam bija jāizdomā, kā caur visādiem mēģinājumiem līdz tai nonākt.

Tas bija 90. gadu pats sākums. Iestājos Latvijas Universitātē vakara nodaļā studēt vadības zinības, bet pēc gada sapratu, ka nekas labs tur nebūs. Tad sāku dienas nodaļā mācīties ekonomiku, kas tajā laikā bija citādāka nekā tagad. Man bija pārliecība, ka mācītais nekam neder, sāku domāt, kā tikt mācīties ārpus Padomju Savienības. Ar ģerzenu latviešu atbalstu dabūju stipendiju un vienu vasaru mācījos Džordžtaunas universitātē Vašingtonā – vienā no pasaules labākajām augstskolām, tā bija fantastiska pieredze. Tur mācījosi ekonomiku un politiku.

Vai jums bija tik labas angļu valodas zināšanas?

Nē, no sākuma gāja grūti. Skolā likās, ka nav nepieciešamības to mācīties, jo neredzēju, kur to pēc tam varēšu izmantot. Atgriežoties

„Vadītajam ir jāspēj tikt galā ar atbildību un ar to, ka rodas nedraugi.”

„Dzimtas vēstures pētīšana ir ļoti aizraujošs process. Tā sajūta līdzinās, kā zeltu meklējot. Kad atrod kādu jaunu faktu, kas kā puzzles gabaliņš ieliekas kopainā, ir milzīgs gandarījums,” saka Grigorijs Rozentāls, sēžot *Dīķenieku*, savas dzimtas māju, pagalmā.

no armijas, varbūt vārds 20 angļu teksti, vārdnīca: strādāju ar tekstiem, mācos vārdukus, ko nesaprotu. Tā mēnesi peldējos, atpūtos un mācījos valodu. Rudenī dabūju otru stipendiju, lai gadu studētu biznesa skolā

Viskonsinas universitātē. Pēc tam bija iespēja turpināt studijas vēl vienu gadu. **Kas ir būtiskākais, ko guvāt no Amerikas pieredzes?** Mana pirmā Amerikas pieredze bija gadu pirms studijām. Bija programma, kurā varēja braukt uz Ameriku trīs mēnešus strādāt. Lauku atpūtas vietā bija jāpasniedz ēdiens un jānovāc trauki. Aizlidoju uz Ņujorku. Bija pašam jāatrod viesnīca, nākamajā dienā jāatrod autobuss, jāaizbrauc uz citu pilsētu, kur bija kas rakstīts angļiski, ieskaitot torēz kioskos nopērkamo Lielbritānijas Komunistiskās partijas laikrakstu *Morning Star*. Pa radio varēju dzirdēt *Moscow News*. Es gribēju, lai ir tāda vide, kur ir tikai radio, angļu teksti, vārdnīca: strādāju ar tekstiem, mācos vārdukus, ko nesaprotu. Tā mēnesi peldējos, atpūtos un mācījos valodu. Rudenī dabūju otru stipendiju, lai gadu studētu biznesa skolā

„Tas, kurš ir ieguldījis pūles, vienmēr ir efektīvāks par to, kurš to nav darījis.”

Ja jums dažos vārdos būtu jāturpina teikums „Grigorijs Rozentāls ir...”, ko jūs teiktu?

- **Arnis Pēteris Rozentāls, dēls:** „Suits. Katoļticīgs. Ar dabu un mežu sirdi.”
- **Juris Lipsnis, domubiedrs:** „Grigorijam piemīt divas īpašības, kuru kombinācija viņu atšķir no citiem. Pirmkārt, tā ir izteikta mērķtiecība, otrkārt – viņš spēj redzēt daudz tālāk nekā lielākais vairums cilvēku. Es teiktu – Grigorijs saskata mērķus, kas atrodas, tēlaini izsakoties, aiz kalna vai ceļa pagrieziņa, un neatlaidīgi dara visu, lai tos sasniegtu, bieži vien izvēloties arī visai neierastus līdzekļus. Daudzi citi redzēs tikai šo kalnu vai likumu un nespēs saprast, kāpēc gan jāiet tālāk.”
- **Andris Vasijevskis, domubiedrs:** „Cilvēks, kurš apveltīts ar ļoti asu un skaidru domāšanu. To varu teikt pēc visiem mūsu kopīgajiem pasākumiem laikā, kad biju suits un kad tika bidīts, lai suitu kultūrtelpa iegūtu UNESCO statusu. Viņš māk atsijāt lieko un paturēt tikai to, kas patiešām ir vērtīgs. Emocijas nodalot, iet uz mērķi.”

tādā vidē, kur visapkārt, kur vien studentu pilsētiņā redzi, visi mācās. Guļ zālītē, sēž kafējnicā vai uz soliņa un lasa grāmatu. Pašam par mācībām maksājot, tā ir milzīga nauda, visai cenšas, cik spēj. Ikviens apzinās, ka tiks darīts viss, lai neiedotu Džordžtaunas diplomu uz kādam, kas to nav pelnījis. Tur katru gadu no klases noteiktu daļu studentu, kuriem zemāki rezultāti, izmet. Nemiļīgi ir jāspēj noturēties iespringt. Sistēma veidota tā, lai tie, kam ir potenciāls, kļūst par izcilībām. Tur apmāca visus ASV vēstniekus, pirms sūta uz citu valsti. Viena no atziņām, ko tur guvu, ka vienmēr ir jādara mājas darbs. To man pateica kāds pasnieiedzis. Ja to ievēro, tad rezultāts ir. Ļoti vērtīga lieta. Tas, kurš ir ieguldījis pūles, vienmēr ir efektīvāks par to, kurš to nav darījis.

Kas notika, kad atgriezāties no Amerikas?

Pabeidzu Latvijas Universitāti un mēģināju dabūt darbu. Radio

Grigorijs Rozentāls studiju laikā Viskonsinas Universitātē kopā ar istabas biedru, ASV dzīvojošo laosieti.

2011. gadā Grigorijam Rozentālam toreizējais Valsts prezidents Valdis Zatlers pasniedz Triju Zvaigžņu ordeni.

2018. gadā Grigorijs Rozentāls ar dēlu Arni Pēteri Rozentālu nofotografējušies Ukrainā pie Galaganu muižas, ko savulaik cēluši viņu dzimtas pārstāvji.

investīcijām. **Un kā kļūvāt par Alsungas novada domes priekšsēdi?** 2005. gadā mēģināju realizēt pilnīgi traku ideju – uzrakstīt sarakstu vēlēšanām. Kļuva par deputātu, tā lieta mani ieinteresēja. Politika jau ievēl. 2009. gadā vēlreiz kandidēju un nonācu līdz Alsungas novada domes vadīšanai. Tas bija interesants laiks. Likvidējās rajona padome, bija jāpārņem dažādas funkcijas. Mums bija diezgan liels kašķis ar Kuldīgu, jo viņi gribēja mūs pievienot reformā, bet mēs pretojāmies, izjutām, ka mums visādi mēģina ieriebt. Plus vēl bija lielā ekonomiskā krīze, tas nozīmē, ka bija jāievieš visādi taupības pasākumi. Tas laiks bija traks. Bija darītas dažādas lietas, un ik pa laikam pieķēru sevi pie domas, kā tas būtu, ja vadītu kolektīvu. Projektos, uzņēmumos biju bijis numur divi, un tad nav tā atbildība, kas ir tad, ja esi numur viens. Šis bija mans pirmais vadošais darbs, kas arī bija viena no papildu motivācijām, kāpēc gribēju mēģināt kandidēt. Pēc vēlēšanām aizēj uz darbu, un ir jāveda 160 cilvēku pašvaldības darbinieku kolektīvs. Tas bija izaicinājums, bet nekas neizdarāms. Bija interesanti. Vadītājam ir jāspēj tikt galā ar atbildību un to, ka rodas nedraugi. Šobrīd esmu deputāts, bet pamatdarbs ir kooperatīvā. **Kā radās ideja dibināt kooperatīvo sabiedrību Mežsaimnieks, kam esat vadītājs?** 90. gadu vidū atguvām šo īpašumu. Padomju laikā zeme bija apaugusi ar mežu, ko pamazām sākam apsaimniekot, daudz no tā nesaprotot, bet darot, kļūdoties, mēģinot citādāk. Izejot tam cauri, apzinoties, kā privātos krāpņ un māna, jo uzņēmēji ir dažādi. Īpaši 90. gados bija dažādi. Apzinājosi, ka kaut ko vajag darīt, lai meža īpašnieks nebūtu tāds izmantotajam objekts. Braucu, skatījos, kā Skandināvijā mazie meža īpašnieki apvienojas kooperatīvos, un nolēmu, ka arī Latvijā var tādu izveidot. Līdzās politikai manī kādus desmit gadus gruzdēja šī ideja, līdz 2011. gada beigās sadūsojos, atradu vēl dažus trakos, kas gata- vi iesaistīties, jo tā bija traka ideja tam laikam. Pirms tam Latvijā bija bijis viens mēģinājums, tas beidzās ar bankrotu. Līdz ar to mežu īpašniekiem bija saglabājusies sliktas atmiņas par šādu operatīviem. **Kā tālāk veidojās jūsu rakjers?** Biju bez darba, apjautājosi, vai nevaru ko darīt Ventspilī, lai varētu dzīvot Alsungā un izbraukāt uz darbu. Nonācu Ventspils Brīvostas pārvaldē. Četrus gadus biju pārvaldnieka palīgs – projektu vadītājs. Mēģināju iespējamos investorus pārliecināt, ka Ventspils ir īstā vieta

„Soli pa solim no nekā vietā, kura skaitās lauki un it kā neperspektīva teritorija, izveidojām uzņēmumu, kam pagājušajā gadā apgrozījums bija 7,25 miljoni eiro.”

joni eiro. Kooperatīvā ir ap 650 biedriem, starp diviem un trim procentiem Latvijā privātajos mežos nozāgētā iet caur mūsu uzņēmumu. Mums ir biroji četrās vietās. Ar 2018. gada rādītājiem mēs jau iekļuvām Latvijas 100 lielāko ar meža nozari saistīto uzņēmumu sarakstā. **Kas ir jūsu ģimene?** Blakus mājā dzīvo mamma, bet dēls Arnis Pēteris dzīvo Rīgā. Viņš šogad pabeidza vidusskolu, un nu jāizlemj, kur mācīties tālāk. Nav viegli. Bija doma, ka varētu mācīties ārpus Latvijas, bet Covid-19 plānus pamainīja. **Vai jums ir kādi vaļasprieki?** Neskaitot tādas brīvā laika aktivitātes kā, piemēram, suitu parlamenta vai cīņa ar novada reformu, ir viens banāls hobijs. Kāpēc banāls? Jo tā ir ceļošana, ko gandrīz visi uzskata par savu vaļasprieku. Bet, jā, arī man tas ir. Man patīk apceļot eksotiskas valstis. Piemēram, 1995. gadā biju sakrājis 700 latu un izdomāju, ka par tiem gribu pārbraukt pāri Āzijai. Maršruts bija Rīga – Maskava – Soči. Turcijā iesprūdu, jo irāņi kādu laiku man nedeva vīzas. Tad cauri Pakistānai, Indijai iebraucu Nepālā, tiku pāri Birmām uz Taizemi un tad sapratu, ka par pēdējiem grašiem jānopērk aviobīlete, lai tieku atpakaļ. Lētākā bīlete, ko varēju dabūt, bija līdz Rumānijai. Kad nonācu Bukarestē, man vairs vispār gandrīz naudas nebija. Par pašiem pēdējiem grašiem aizbraucu līdz Rumānijās – Ungārijas robežai un gāju skatīties, vai nav kāda latviešu mašīna. Bija viena kravas mašīna. Lūzdu, vai nevar atvest līdz Latvijai. Šoferis paņēma. Pirms tam biju ceļojis pa Meksiku un Centrālameriku un biju nonācis pie atziņas, ka pēc dažiem mēnešiem emocijas un detaļas jau ir aizmirstas. Tādēļ šajā ceļojumā rakstīju dienasgrāmatu. Kad pārbraucu mājās, grāmatnīcā paskatījos, kuras izdevniecības drukā par ceļošanu, savādāji dienasgrāmatas tekstu datorā un piedāvāju *Jumavai*. Viņi izdeva manu pirmo grāmatu *Vienatnē pāri Āzijai*. Otru grāmatu *Āzija ar suita acīm* izdeva pēc kolosālās valsts Birmas apceļošanas. Ceļoju joprojām šodien un tad, man patīk pats process, bet ceļojuma pieredze gan vairs neesmu rakstījis. Otrs hobijs ir vēsture. Trīs gadus rakstu grāmatu, kas nav domāta publicēšanai, bet mana dzimtai. Mēs šeit dzīvojam piektajā paaudzē, un apziņa par to rada īpašu sajūtu. Man šķiet svarīgi piefiksēt, kā te ir šodien, kā bijis agrāk. Interese par vēsturi man droši vien pielīpusi no vectēva. Viņam bija liela bibliotēka, viņš bija naskas grāmatu lasītājs.

Puisis, kas rāda virzienu citiem

Elisa Rudzīte,
Kārļa Mednieka
arhīva un
autores foto

Kuldīdznieks KĀRLIS MEDNIEKS jau kopš bērnības bijis uzņēmīgs un sociāli aktīvs. Skolas laikā bijis viens no Kuldīgas jauniešu domes dibinātājiem, darbojies jauniešu teātrī *Focus*. Arī šobrīd Kārļa ikdiena tiek pavadīta kustībā. Papildus pamata darbvietai Rīgā *Wirtgen Latvia*, kas pārdod ceļu būves tehniku, Kārlis darbojas arī *Resiliences** centrā.

Par to, kādas grūtības dzīve piespēlējusi un kā visu paspēt, pārrunājam tīkoti.

Kārļa ikdiena tiek pavadīta kustībā, darot trīs svarīgus darbus: strādājot Rīgā, darbojoties ar jauniešiem no sociālās riska grupas resiliences centrā, kā arī esot tētim mazajai Karlīnai Ērikai.

Vai biji aktīvs jau bērnībā?

Līdz ceturtajai klasei dzīvoju Īvandē, pēc tam turpināju mācības Kuldīgā, kur mācījos Kuldīgas Centra vidusskolā, vēlāk Viļa Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzijā, kur arī paliku līdz 12. klasei. Biju lauku puika pilsētā. Sākumā bija grūti. Tajā laikā skolotāja Irma Gertnere paaicināja mani uz Bērnū un jauniešu centru. Jau pēc vienas tikšanās reizes kļuva par Kuldīgas skolēnu pārvaldes vadītāju – prezidentu. Stks puīselis biju, varbūt gadi 15. Pārvaldi gan nākamajā tikšanās reizē likvidējām un dibinājām Kuldīgas novada jauniešu domi. Piedalījās projektos. Vienlaikus darbojos *Focus*, kur dejuju un spēlēju teātri.

„Kā mēs izturamies paši pret sevi, tā mēs dzīvojam.”

Kā izvēlējies nākotnes profesiju?

Latvijas Kultūras koledžā mācījos par kultūras menedžeri ar specializāciju sārīkojumu vadīšanā. Jau Kuldīgā vadīju pasākumus, izlaidumus. Paraleli strādāju Sociālo pakalpojumu aģentūrā (SPA). Daudz vietās esmu strādājis. Vadīju promo akcijas, uz kuģīša bārā darbojos. Pēc koledžas iestājos Informācijas sistēmu menedžmenta augstskolā uzņēmējdarbības vadībā radošajā industrijā. Sāku mācīties, un pēc pusgada man piedāvāja vadīt ļoti lielu projektu, un SPA sākās nometņu sezona. Tad sapratu, ka visu nevarēšu apvienot. Pirms apmēram četriem gadiem atgriezos šajā studiju programmā, visu esmu nokārtojis, atlicis nodot bakalaura darbu. Tas gan bija jānodod pirms diviem gadiem (smejas). Gandrīz pabeigts, atlicis tikai veikt pētījumu un to iesniegt.

Esmu bijis līdzīpašnieks bāram *News Cafe*. Man ļoti patīk darboties ar cilvēkiem. Bārmenis ir gan psihologs, gan psihoterapeits. Rīkojam arī dažādus pasākumus. Tajā laikā satiku savu draudzeni Justīni.

Vai iepazīnāties bārā?

Pusgadu studējām vienā koledžā, un bā-

riņš bija tai blakus. Kaut kā sapazināties. Man radās situācija, kurā vajadzēja viņas palīdzību – palūdzu notēlot manu draudzeni. Tēlo vēl tagad, vairāk nekā sešus gadus (smejas). Meitai tūlīt būs četri.

Ko tieši dara šis centrs?

Resiliences centrā sāku darboties pirms kādiem astoņiem gadiem. Toreiz tā bija SPA, tikai pagājušajā gadā mainījām ievirzi un kļuva par *Resiliences centru*. Koledžas laikā Rīgā darbojos improvizācijas teātrī. Sakrītības pēc biju Rīgas pilsētas svētkos, kur satiku SPA valdes priekšsēdi Daci Blaževiču, un viņa ielūdzta novadīt kādu nodarbību jauniešiem. Mani pieaicināja uz vienu nometni, kur rīkoju grupas saliedēšanās spēles un uzdevumus. Šobrīd esmu valdes loceklis un nometņu programmu vadītājs.

Tulkojumā no latīņu valodas tas nozīmē *bounce back* jeb atsitiens, atspēriens. Resiliences pieeja strādā ar to, lai cilvēks pēc traumas varētu ātri atgūties un turpināt dzīvot. Kā piemēru varu minēt pusaudžu programmu *DARI*. Jaunieši (pārsvarā no 13 līdz 18 gadiem) no sociālā riska grupas visbiežāk nonāk pie mums, viņi ir sociālā dienesta vai policijas uzskaitē, un tur neviens nezina, ko ar viņiem iesākt. Strādājam ar grupām pa 15 cilvēkiem. Sākumā neviens nenāk labprātīgi. Mūsu darbs ir panākt, ka viņi vēlas tur būt, piedalīties, piedzīvot ko citu. Mēs viņiem rādām veidus, kā var dzīvot citādāk. Cenšamies saliedēt grupu, virzām uz priekšu. Piemēram, aizbraucam uz mežu, nodzīvojam tur kādas trīs dienas teltīs. Visticamāk, kāds izārdīsies, bet cits priecāsies, ka ir miers. Citreiz dodamies laivu braucienos. Ir arī psihologa pakalpojumi, dažādi projekti. Pagājušajā gadā stādījām ķiplokus. Esam braukuši pie cilvēkiem ar Dauna sindromu, palīdzējuši krāmēt malku. Tas ļauj jauniešiem piedzīvot, kā ir dzīvot ar šo slimību. Jo jauniešiem otru nosaukt par dauni ir baigais *prikols*, bet, dienu pavadot ar šiem cilvēkiem, redzējums mainās.

„Liels paldies jāsaka draudzenei Justīnei, jo ar mani jau nav viegli. Es esmu un neesmu vienlaicīgi,” saka Kārlis.

Katrā jaunieši meklējam to mazo asniņu, kas parādītu, kas viņam varētu patikt – gleznošana, skriešana, galdniecība. Mums ir sadarbība ar nozaru profesionāļiem, kas var palīdzēt atrast savu nišu.

Izmaiņas jauniešos ir nebeidzams process, tāpēc dažreiz to nepamanu. Mums, darbiniekiem, arī nepieciešams atbalsts, jo, šādu darbu darot, tas var būt emocionāli izaicinoši. Brīžam ir ļoti liela spriedze. Piedzīvojam draudus, pretošanos. Bet tā ir tikai pretreakcija, jo jauniešiem nav savā vidē. Es nevērtēju cilvēku pēc rīcības, bet daru visu, lai saprastu, kas to ir izraisījis. Maz kas mani var pārsteigt.

Kad saprati, ka vēlies tur darboties ilgtermiņā?

Noķēru brīdī, kad sajutu, ka daru to, kas man ir jādara. Pirmais, kad, ejot pa ielu, jau nāk pretī jaunieši, smaida, apķer, pasaka paldies. Otrais, kad redzi, ka jaunieši, ar kuriem esi strādājis, ir pieauguši un devušies tālāk ne pa degradējošo ceļu, bet tieši pretēji.

„Diennakti varētu būt 48 stundas, tad būtu ļoti labi.”

Kā vari visu apvienot, ja esi kaut kur starp Kuldīgu un Rīgu, turklāt esi tētis?

Jā, uz Rīgu braucu teju katru dienu. Visu atcerēties ir neiespējami. Man ir plānotājs, visu pa punktiem pierakstu. Dienā esmu darbā, vakarā un pēcpusdienā darbojos resiliences centrā, vakaros esmu mājās Kuldīgā. Liels paldies jāsaka Justīnei, jo ar mani nav viegli. Es esmu un neesmu vienlaicīgi. Bet ar meitu laiku pavadu, cik vien iespējams.

Kas tevi atveda atpakaļ uz Kuldīgu?

Pirms kādiem četriem gadiem muguras smadzenēs neiroloģiskā līmenī izmira šūnas. Puse mana ķermeņa bija paralizēta, otra puse nejutīga. To sajūtu nenovēlu

nevienam. Man bija 24 gadi, nesen piedzimusi meitiņa. Ārsts pateica, ja tikšu atpakaļ uz kājām, noteikti nekustēšos un nestaigāšu kā iepriekš. Šis ir stāsts par dzīves spēku. Sev pateicu – nē, būs labāk nekā iepriekš! Četros mēnešos atguvu spēju staigāt. Caurām naktīm pie tā strādāju. Austiņās klausījos mūziku, pie kuras dejojām *Focus*, un, pret sienu stutēdamies, prātā iztēlojos, kā dejuju. Toreiz darbojos arī Valmieras jaunatnes centrā. Jauniešu domes meitenes nāca pie manis, un es attīstīju pirkstu kustības, mācoties spēlēt ģitāru kopā ar viņām. Šis periods man daudz iemācīja. Cilvēks pats sevi spēj iznīcināt no iekšpuses. To varētu nosaukt par sevis spīdzināšanu. Tajā brīdī gan nebiju nelaimīgs, bet tomēr bija kaut kāds iekšējs konflikts, kas izraisīja sekas. Pēc intensīvas ārstēšanās nolēmām pārcelties uz manu dzimto pusi, jo nebija ziņams, kā tālāk veiksies ar atveseļošanu.

„Ja cilvēks ir nelaimīgs, viņš pats dara sev pāri un iznīcina no iekšpuses.”

Šī situācija noteikti nebija viegla?

Sāku ar sevi runāt, sevi šķetināt: kādēļ ar mani tā noticis, kur esmu kļūdījies. Cilvēku melnās kastītes savā prātā. Man tā atbilde ir atnākusi. Ārsti bija pārsteigti, cik ātri nostājos uz kājām. Tagad daru visu: staigāju, skrienu nometnēs, piedalos sporta spēlēs. Man tā bija iespēja sajust, kā ir, kad nav iespējas kustēties. Tagad uz cilvēkiem ar šādām problēmām skatos pilnīgi citādāk. Tas nav vienīgais pārbaudījums. Vēl gadus pirms tam kreisajā acī trāpīja skābe. Tā izdedzināja asaru kanālu, acs kļuva melna, un to gribēja izņemt. Pateicos dakterei, kas nolēma to glābt. Redzi, par laimi, tas neietekmēja, tomēr, kamēr ārstējos, acis bija aizsietas. Arī tā bija unikāla iespēja izjust, kā ir, kad neredzi. Kad noņēma pārsējus un skatījās ārā pa logu, domāju: „Āprāts, cik skaisti!”

Kur redzi sevi pēc pieciem vai desmit gadiem?

Saplānots ir gadu uz priekšu, bet šis gads lieliski parādīja, ka ir jāprot dzīvot arī ārpus ierastā. Es uz šo situāciju valstī skatos pozitīvi. Vecāki cilvēki iemācījās rīkoties ar ierīcēm, visi bija spējīgi komunicēt internetā. Savilkāmies kopā vienā laikmetā. Dienā ietaupīju vismaz 2–4 stundas, jo varēju daudz ko izdarīt ar *Zoom* starpniecību.

Galvenais ir pieņemt situāciju, kāda tā ir. Ja varam to apzināties, uzņemties atbildību, tikai tad varam sev jautāt, vai esmu gatavs kaut ko darīt, lai tas mainītos. Jo gribēt ir viens, bet vai esi gatavs darīt? Jo tas prasīs upurus. Visticamāk, būs jāziedo laiks. Es labi apzinos – lai palīdzētu svešiem bērniem, upurēju laiku ar savām meitenēm. Tikpat labi tad, kad skaties televizoru, tu upurē laiku, kurā varēji kaut ko sasniegt. Tas, kā izturamies pret sevi, ir tas, kā dzīvojam. Galvā mums ir vismaz divas, trīs balsis. Tur notiek nepārtraukts *čatiņš*, jautājums – kurai balsij klausīsi. Galvenais, atcerēties, ka cilvēkam jādzīvo sev, nedrīkstam būt atkarīgi no otra.

*Resilience – dzīvesspēks jeb dzīvotspēja par spīti piedzīvotām grūtībām; arī psiholoģiskā noturība

Sargies no datu zagļiem!

Kiberuzbrukumi personas datiem pasaulē notiek vidēji ik pēc 39 sekundēm, tāpēc, lai pasargātu sevi, 21. jūlijā tiešsaistē bija iespējams vērot informatīvu diskusiju **Esi viedpircējs – iepērcies internetā gudri!**

Diskusijā, ko vadīja radio personība Sandra Kropa, piedalījās **CERT.LV** kiberdrošības eksperts Andrejs Konstantinovs, **Cyber Circle** dibinātājs un vadītājs Aleksandrs Orlovs un Finanšu nozares asociācijas informācijas tehnoloģiju (IT) drošības darba grupas vadītājs, **SEB** bankas Informācijas drošības vadītājs Oskars Blumbergs. Speciālisti apsprieda biežāk izmantotos krāpšanas veidus, to, kā atpazīt iespējamās nelikumības un kā droši iepirkties internetā.

Kibernozieģumi, kas saistīti ar personas un bankas datu zādībām 95% gadījumu izdodas tieši lietotāju nezināšanas dēļ.

- KĀ BŪT VIEDPIRCĒJAM:**
- izmantot uzticamu interneta savienojumu un ierīci;
 - pārbaudīt veikala vai aplikācijas īstumu;
 - neuzglabāt bankas datus i-veikalu serveros;
 - nespīest uz aizdomīgiem *linkiem* e-pastā;
 - nesniegt paroles un karšu datus pa tālruni;
 - izveidot garas paroles, katram *saitam* citu;
 - ievērot, vai i-veikals izmanto vairākpakāpju drošības sistēmas, piedāvājot norēķināties ar internetbankas vai cita uzticama servera starpniecību;
 - izmantot interneta pirkumu funkcijas pieslēgšanu un atslēgšanu.

vai pat ļoti korektā valodā rakstītas. Tās acina klikšķināt uz *linkiem*, ko noteikti nevajadzētu darīt,” skaidro A.Orlovs. Ja, saņemot šādu aizdomīgu ziņu, rodas šaubas, vislabāk piezvanīt konkrētajai iestādei uz viņu oficiālajā mājas lapā norādīto numuru un noskaidrot, vai šāds e-pasts patiešām ir sūtīts. Vislabāk šādus e-pasta ziņojumus ignorēt un bloķēt.

„Jāpievērš uzmanība arī telefona zvaniem. Kļūvis ļoti populāri, ka zvanītājs uzdodas, ka ir no jūsu bankas vai citas iestādes. Labāk uzskatīt, ka jebkurš šāds zvans ir nepatīss jau no paša sākuma. Pat banka ar dažādām metodēm pārbaudīs, vai esat tas, par ko uzdoties, cilvēki to, visticamāk, nedarīs,” skaidro A.Orlovs.

O.Blumbergs papildina, ka banka patiesi var zvanīt, bet visbiežāk, lai pārliecinātos, vai esat veicis konkrēto darījumu: „Ja pirkums bijis Daugavpilī un pēkšņi Ņujorkā, jūs nevarat būt abās vietās vienlaikus. Bankai ir jāpārliecinās, bet šādos gadījumos netiks prasīti dati. Ja zvans ir aizdomīgs, to varam pārtraukt, piezvanīt uz oficiālo bankas numuru un noskaidrot situāciju.”

DROŠĀKĀS MAKSĀJUMU METODES

Karšu maksājumi ir ļoti plaši izmantoti, un mūsdienās šādi norēķini ir samērā sakārtoti. Daudzi veikali izvēlas pirkumu nodrošināt ar trešo pušu starpniecību, piemēram, *Paypal* vai citu maksājumiem izmantojamu sistēmu. „Pieņemama shēma ir tāda, ka veikals maksājuma brīdī jūs pārsūta uz internetbanku. Galvenais ir pārliecināties,

ka esat pārsūtīts uz īstu bankas mājaslapu. Vislabāk, ja veikals izmanto divpakāpju un trīspakāpju drošības sistēmu. Taču, ja tas nenotiek, pircējs pats ir atbildīgs par to, kur savus datus ievadījis,” stāsta O.Blumbergs. Tikpat svarīgi ir nesaglabāt savus karšu datus interneta veikala datu bāzēs pat tad, ja veikals ir pazīstams un bieži izmantojams. „Jo mazāk informāciju sniedzam, jo drošāk. Arī pazīstamus *saitus* var uzlauzt,” papildina A. Orlovs.

Ļoti būtiski ir darboties ar maksājumu limitiem un interneta iepirkšanās funkcijas pieslēgšanu un atslēgšanu. „Šādā gadījumā pat ar nozagtiem karšu datiem nekādas maksājumu noziedznieki nevarēs veikt. Protams, brīžiem ir apgrūtināši, ka tad, kad kaut ko nepieciešams samaksāt, šī funkcija ir atslēgta, bet mūsdienās ir ērtas aplikācijas, kurās to var mainīt, un tas vairs nav problemātiski. Noziedzniekiem tas ir bizness, un mūsu uzdevums ir padarīt sevi par dārgu un neinteresantu mērķi šādiem krāpniekiem,” tā O.Blumbergs. Ja ir aizdomas par krāpniecību, eksperti iesaka uzreiz pārbaudīt transakcijas vai sazināties ar banku un pārbaudīt,

”

„Labāk izmantot garas un sarežģītas paroles – katram „saitam” citu.”

dīt, kur nonākusi nauda. Savukārt, ja no konta ik mēnesi pazūd nelielas summas, visbiežāk tie ir automātiskie maksājumi, par kuriem paši esam aizmirsuši. „Noziedznieki neņems dažus eiro reizi mēnesī. Viņi noņems nelielu summu, pēc mirkļa noņems lielāku un lielāku, lai pārbaudītu, vai karte vēl ir aktīva,” paskaidro A.Konstantinovs. Eksperti uzsver, ka būt par viedpircēju patiesībā ir ļoti viegli, tikai jāapzinās rīcības kopums. „Iesēžoties auto, mēs piesprādzējamies – tas ir automātiski. Arī kļūst par viedpircēju var iemācīties, ievērojot kiberhigiēnu**,” piemēta A.Orlovs.

*Ļaunatūra – datora programmatūra, ko zmanto pretlikumīgiem nolūkiem. Kibernoziedznieki uzstāda ļaunatūru datoros vai ierīcēs, lai iegūtu pār tām kontroli. Tā dod iespēju noziedzniekam novērot personas tiešsaistes aktivitātes, nozagt paroles vai failus.

** Kiberhigiēna – katra indivīda ieradumu un rīcības kopums ar mērķi pasargāt savus datus un sevi no iespējamiem kiberuzbrukumiem.

NOZIEDZNIKAM TAS IR TIKAI DARBS

IT attīstās strauji, tāpēc tās kļūvušas arī par ieroci noziedznieku rokās. Pat piesardzīgākais interneta lietotājs un drošākās IT sistēmas un datu bāzes var kļūt par nozieguma upuriem. Tā ir starptautiska mēroga problēma. Kibernozieģumi, kas saistīti ar personas un bankas datu zādībām 95% gadījumu izdodas tieši lietotāju nezināšanas dēļ. Tāpēc labākais veids, kā sevi pasargāt – būt zinošam! „Kibernoziedzība palielinās, un šie jautājumi ir aktualizējušies tieši pasaules situācijas dēļ. Daudzi no mums tik bieži neiziet no mājām un izmanto interneta veikalu pakalpojumus,” situāciju komentē A.Orlovs.

Pastāv četri galvenie krāpšanas veidi, kas saistīti ar pirkumiem internetā. A.Konstantinovs skaidro, ka visvieglāk ir izmantot nozagtos datus un pārskaitīt naudu uz ļaundara kontu. Tas notiek reti, jo šādā gadījumā viegli redzēt, kur nauda nonākusi. Bieži vien uzbrucēji apvieno bankas maksājumu garā ķēdē, līdz ar to naudai nav tik vienkārši izsekot. Noziedznieki uzlauž ne tikai veikala mājaslapas, iegūstot tur uzglabātos datus, bet arī lietotāju profilus. Tādējādi ļaundaris var iegādāties preces lietotāja vārdā un pēc tam tās tirgot tālāk. Visbiežāk šādi iegādājas dāvanu kartes. Tikpat labi var iegādāties mantu personas vārdā, bet paziņot veikalam, ka tomēr to nevēlas, un lūdzot atdot naudu citā kontā. Bieži vien tas notiek, rezervējot viesnīcas vai aviobiļetes. Pirms pirkuma ir ļoti svarīgi pārbaudīt, vai interneta veikals ir īsts. „Parādoties jaunam interneta veikalam, nekādā gadījumā nevajadzētu tajā ievadīt savas kartes datus. Bieži vien veikals izskatās īsts, taču nav. Parādījušās arī viltus aplikācijas. Tās tāpat kā neīstus interneta veikalus var pazīt pēc

tā, ka tās ir lēnas, sliktas kvalitātes, cenas ir ļoti zemas. Vēlams apskatīties, kas ir aplikācijas veidotājs. Arī par veikalu ieteicams ievākt interneta atsauksmes,” skaidro eksperts. Viņš uzsver, ka noziedzniekiem tas ir darbs, ka arī viņiem ir grūtības, tas nozīmē, ka viņi meklē arvien jaunus veidus, kā nopelnīt.

JO GARĀKA PAROLE, JO LABĀK

A.Orlovs skaidro, ka ir nedroši iepērkoties izmantot internetu un ierīces, kas pieejamas publiskās vietās: „Ir būtiski divi elementi: lai jūsu ierīcei, ar ko iepērkaties, nav uzstādīta ļaunatūra*, un otrais – vai ir veikti atjauninājumi, jo visbiežāk tieši tie paaugstina drošības līmeni. Tālāk jau jāpārbauda interneta veikala *links*, jo pat viena burta pamaiņošana saitē var nozīmēt, ka esat jau citā platformā – krāpnieku saitē.” Šādām niansēm nepievēršot uzmanību, ir viegli uzķerties un ievadīt datus nevis sev labi zināmajā interneta veikalā, bet pēc izskata līdzīgā, krāpnieku izveidotā mājaslapā. A.Orlovs uzsver, ka ir ļoti būtiski izmantot garas un sarežģītas paroles, turklāt katram *saitam* vēlams izvēlēties citu: „Visvienkāršāk būs atcerēties kādu frāzi, dzeju, dziesmas vārdus, kas ir gari, bet atmiņā paliekoši.”

A.Konstantinovs piebilst, ka ļoti noderīgas ir aplikācijas *Password manager* (parolu pārvaldnieki), kas saglabās visas paroles, un tādā gadījumā ir jāatceras tikai viena parole šai aplikācijai: „Šādi parolu pārvaldnieki ir daudz drošāki, nekā izmantot vienu paroli visiem kontiem. Ļoti labi, ja iepērkoties var izmantot virtuālās maksājumu kartes, kas pēc transakcijas tiek dzēstas, bet ne visas bankas šādas kartes nodrošina.” Jāatceras, lai gan daudzi veikali piedāvā reģistrēties, izmantojot sociālo tīklu profilu, šie tīkli ir liels mērķis uzbrucējiem.

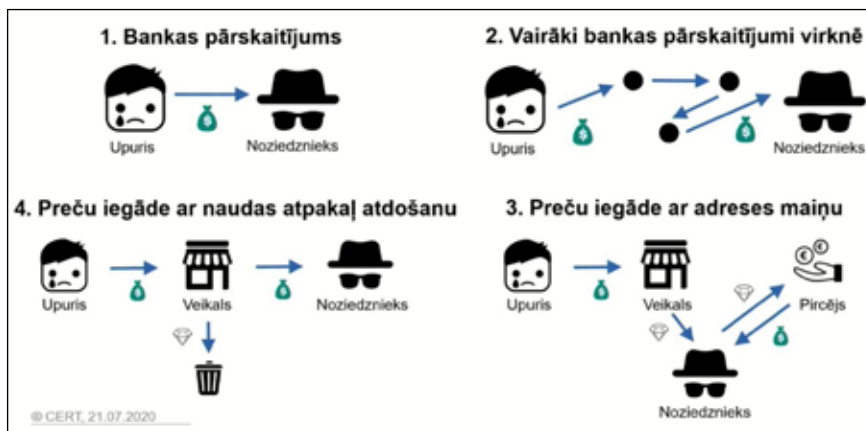
Eksperti brīdina, ka ļaundari pastiprināti uzdarbojas izpārdošanu laikā. Tas mudina pircējus klikšķināt uz dažādiem *saitiem*, reklāmām, kas, pašam to nemanot, var aizvest uz pilnīgi citu mājaslapu.

E-PASTI UN VILTUS ZVANI

Vēl viens uzbrukuma veids ir tā saucamā pikšķerēšana. Visbiežāk tās ir e-pastā saņemtas ziņas, kas veidotas tā, lai izskatītos sūģitas no kādas reālas organizācijas, piemēram, bankas, interneta pakalpojumu sniedzēja vai valsts iestādēm, radot iespaidu par avārijas situāciju, taču to mērķis ir iegūt personas datus, bankas konta informāciju, paroles. „Sūta gan ļoti kļūdainas vēstules

”

„Noziedznieki uzlauž ne tikai veikalu mājaslapas, bet arī lietotāju profilus.”

Četri galvenie krāpšanas veidi, kas saistīti ar pirkumiem internetā.

PASAULĒ

Kas tā par vietu?

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

188. kārtā

Šajā valstī ir mazāk nekā pieci miljoni iedzīvotāju. Tā ir bagāta ar dabas resursiem – varu un zeltu. Tur pastāv vairāk nekā 850 dažādu valodu un apmēram tikpat vietējo sabiedrību. Ģeogrāfiskā stāvokļa dēļ šeit allaž ir bijuši ierobežoti sakari starp dažādām cilvēku grupām, tāpēc katrai no tām ir attīstījusies sava valoda un kultūra. Lielākā atšķirība pastāv starp kalniešiem, kuri dzīvo ļoti izolēti, un zemieņu vai piekrastes iedzīvotājiem, kuri bieži satiekas ar citu cilšu ļaudīm. Vairāk nekā 80% teritorijas klāj bieži tropiskie lietus meži, tomēr to platība samazinās, jo trešdaļā lietus mežu saimnieko kokrūpniecības uzņēmumi, kas tos intensīvi izcērt. Lielajās saimniecībās audzē kafijkokus un citus lauksaimniecības augus, no kuriem iegūtie produkti tiek eksportēti. Kas tā ir par valsti?

Atbildi gaidām līdz **6. augustam 11.00**, to sūtīt konkursam *Pasaules pazinējs, Kurzemniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai iemest redakcijas durvju pastkastē.

187. kārtas atbilde: Branais pils, Rumānija.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Ingars Neimanis, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Inese Midrijāne, Velta Višņevska, Vilnis Bēniņš, Ojārs Silkans.

Konkursu atbalsta veikals Cīkāde.

FOTOKONKURSS

Atrodi, kā šajā attēlā trūkst?

Pareizā atbilde. Ēkai, kas atrodas Kuldīgā, Baznīcas ielā, ir *ieliktas* citas durvis.

Pareizi atbildējuši: Ingars Neimanis, Daina Gerente, Everita Rudene, Velta Višņevska, Ojārs Silkans.

Jūlijā par vērigāko dalībnieci tiek kronēta **EVERITA RUDENE**. Pēc suši bāra *Hercogs* dāvanu kartes gaidām redakcijā.

Atbildes līdz **6. augusta 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai fotoattēlu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtīt redakcijai 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemest redakcijas vēstuļu kastītē.

VĒSTURE

Kurzemnieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadā.

31. jautājums

Kā sauc šo muižu, un kur tā atrodas?

Atbildi un, ja ir, arī atmiņu stāstu par attēlā redzamo līdz **6. augusta 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

30. jautājuma atbilde:

maizes veikals *Kukulītis* un Sarkanā Krusta rehabilitācijas kabinets.

Pareizi atbildējuši: Ingars Neimanis, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Ausma Kreidere, Ojārs Silkans.

MINI MĪKLU!

Kas tas ir?

Viena pirtiņa, simts lodziņu.

Atbildes līdz **6. augusta 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai sūtīt redakcijai 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemest redakcijas vēstuļu kastītē.

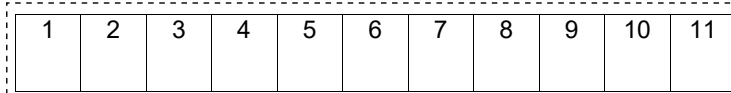
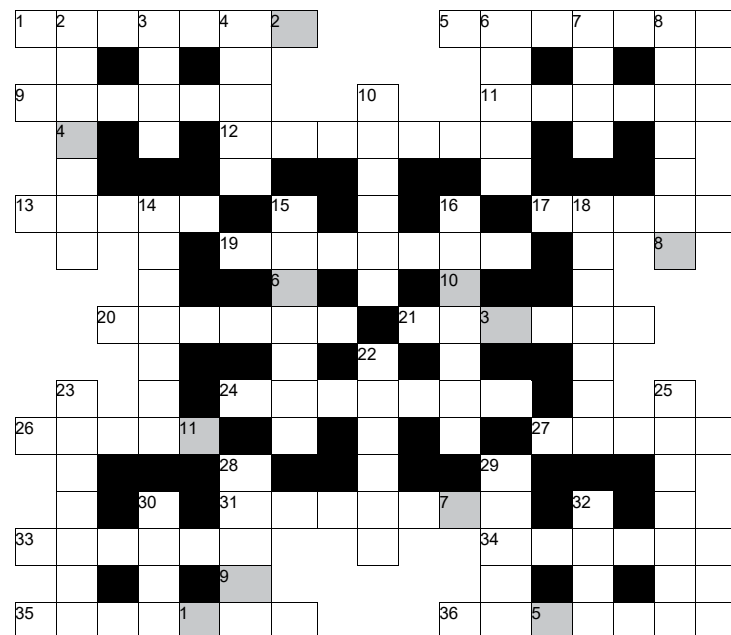
Pareizā atbilde. Vērpšana.

Pareizi atbildējuši: Ingars Neimanis, Daina Gerente, Indra Grandava, Gunta Grundmane, Ojārs Silkans.

Jūlija konkursa uzvarētājs ir **OJĀRS SILKANS**. Gaidām redakcijā.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Agita Ļeontjeva.

Risinājumu gaidām līdz **6. augustam**.

Horizontāli 1.Dieviete romiešu mitoloģijā, viņa simbolizēja pienākuma izpildi pret dieviem, dzimteni un vecākiem. 5.Latviešu dziedātāja (1962). 9.Spāņu vidējās un zemākās muižniecības pārstāvis, bruņinieks viduslaikos. 11.Zemes gabals, lauks lauksaimniecības kultūru audzēšanai. 12.Grieķu tautas dejas 4/4 taktsmērā. 13.Dievība senlatviešu mitoloģijā, zirgu aizgādnis. 17.Jūru, okeānu, lielu ezeru piekrastes vējš. 19.Seno skandināvu un islandiešu karotājs, tirgotājs un jūras laupītājs. 20.Saite, ko stingri savēl ap ekstremitāti, saspiežot asinsvadu, lai apturētu asiņošanu. 21.Zvaigznājs debess ziemeļu pola tuvumā. 24.Lenķis starp meridiāna plakni un debess spīdekļa vertikālo plakni (no dienvidiem uz rietumiem). 26.Vācu matemātiķis (1777 – 1855). 27.ASV astronoms (1889 – 1953). 31.Pilsēta Japānā, Honsju salas DR. 33.Beramu vai šķidru vielu ārpussistēmas tilpuma mērvienība. 34. Sengrieķu mitoloģijā viens no titāniem, kas valda pār pasaules ūdeņiem. 35.Ritenītis – pulksteņa gaitas regulētājs, kas aizstāj svārstu. 36.Lejup pilošs, arī lejup tekošs ūdens.

Vertikāli 2.Skaitlis vai burts, kas pierakstīts matemātiskam simbolam, lai atšķirtu viendabīgus matemātiskus objektus citu no cita. 3.Govs bez ragiem. 4.No stieplēm vīta virve. 6.Dokumentu kopums par kādu jautājumu. 7.Austrumvējš grieķu mitoloģijā, kas mīt Arābijā un Persijas pakalnos. 8.Kuģa virtuve. 10.Organisks savienojums, kurā divi ogļūdeņražu radikāļi saistīti ar skābekļa atomu. 14.Nēģu kāpurs. 15.Gāze, kas rodas organisko vielu pūšanas procesā, var izmantot par kurināmo. 16.No negatīvām vīnogām spiesta sula, atspirdzinošs dzēriens. 18.Gara kūrortu zona Vidusjūras Z piekrastē no Marseļas Francijā līdz Spēcijai Itālijā. 22.Audī, kas veido zoba ārējo kārtu. 23.Senās Kurzemes zeme, kas aptvērusi Ventas vidusdaļu no Abavas ietekas līdz Skrundai. 25.Oficiāls divu vai vairāku organizāciju nolīgums vai apvienība. 28.Īsa uzruna, īsa apsveikuma runa viesībās, sarīkojumos. 29.Valsts Āzijas DA 30.Sala Īrijas jūrā starp Lielbritānijas un Īrijas salu. 32.Franču gleznotājs (1834 – 1917).

Pareizā atbilde: **BATIMETRIJA**.

Atbildes

Horizontāli 7.Prievīte. 8.Diaspora. 9.Efels. 11.Virga. 12.Eksponāts. 15.Uganda. 18.Devīze. 19.Ozoliņš. 20.Bakara. 21.Oblāta. 24.Derviņš. 26.Kurmīšs. 27.Stores. 31.Punktuāls. 33.Panēt. 34.Viest. 35.Kinologs. 36.Panaceja.

Vertikāli 1.Brīfings. 2.Šeila. 3.Steiks. 4.Citāts. 5.Āpsis. 6.Prognoze. 10.Lokāls. 13.Adomaitis. 14.Sekstants. 16.Dzērves. 17.Šņibīši. 22.Ivrits. 23.Šucmanis. 25.Recesija. 28.Gulags. 29.Blusas. 30.Vērot. 32.Kinca.

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Vilnis Bēniņš, Ojārs Silkans.

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemietiet redakcijas vēstuļu kastītē.

Uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu *Akcentis*.

PĀRDOD

No Vācijas – **MB A CLASS**, *dīzelis*, 2600 eiro. Tālr. 28728202.

Graudu **KOMBAINUS** no Somijas ar piegādi, cena no 3000 eiro. Tālr. 29752090.

Ziemas **ĶIPIĻOKUS**. Tālr. 28700683.

SIA **Vēvers** pārdod priedes skaidu kurināmās **BRIKETES** ar piegādi. Cena 120 eiro. Tālr. 26651831.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar piegādi Kuldīgā, 123,20 eiro par paleti. Tālr. 20331463.

Kvalitatīvas jauktu koku **BRIKETES** (skujkoks+bērzs), 115,36 eiro par paleti. Tālr. 24989855.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

SIA **AJG plus** – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Apses **MALKU**. Tālr. 20081020.

Pārdod 3 m **MALKU** ar piegādi. Mini-mālais apjoms – 20 m³. Tālr. 20514042.

Skaldītu **MALKU**, piegādā. Tālr. 29428876.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 22377474.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 29254530.

Skaldītu lapkoku un skujkoku **MALKU**, kravā 3–5 m³. Tālr. 29974786.

SMILTI, granti. Piegādā. Tālr. 22377474.

PĒRK

Paplašinot saimniecību, pērk un nomā lauksaimniecībā izmantojamo **ZEMI** Aisungā un Kuldīgas novadā (Ēdolē, Gudeniekos, Ivandē, Kurmālē, Padurē, Pelčos, Rumbā, Rendā). Var būt arī aizaugusi ar krūmiem, mitra u.tml., ar lauku mājām, mežu. Izskatīšu visus piedāvājumus. Tālr. 28963556.

Pērku vienistabas **DZĪVOKLI**. Tālr. 22447206.

AUTOMAŠINAS. Tālr. 28679476.

TRAKTORUS, PIEKABES, inventāru, vieglās automašīnas. Tālr. 26104984.

Oša, bērza **ZĀGBALĶUS** krautuvē. Tālr. 29428876.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJĻOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

Visu veidu **OGAS, ĶIPIĻOKUS, SĒNES**. Tālr. 29765478.

GAIĻENES, MELLEENES. Transports pie klienta. Tālr. 26284210.

GAIĻENES, MELLEENES: Kuldīgā, Planīcas ielā 7a, tālr. 25200298; Skrundā, Liepājas ielā 4, tālr. 25321178; Aizputē, Sakas ielā 9, tālr. 25366612.

MAINA

DZĪVOKLI Pīltenes ielā. Tālr. 28833166.

MEKLĒ DARBU

TRAKTORISTS (TR2). Tālr. 22447875.

DAŽĀDI

PĀRVADĀ mēbeles; izved nolietotas mēbeles. Tālr. 22377474.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

MAINĀM JUMTU, siltinām fasādi, materiālu piegāde. Tālr. 28749982.

ŽOGU BĀZE Talsu novada Stendē piedāvā 3D paneļu, pītos, metinātos, lauksaimnieku žogus, stabus, vārtus. Var piegādāt, ierīkot. Teicama kvalitāte, labākās cenas. Tālr. 20030717.

EKSKAVATORA pakalpojumi (2,7 t), rakšana dziļumā (2,30 m). Tālr. 26332145.

Veicam dažādu teritoriju **APAUGUMA** izstrādi, mēs tās sakopsim un par izstrādāto krūmu un koku materiālu samaksāsim. Korekta, ātra samaksa. Tālr. 25600490.

Tīra **AKAS**. Tālr. 27448331.

VAJADŽĪGI

SIA **Berzi plus** (41202008941) – hidrauliskā lentzāģa **OPERATORS** un **PALĪGS**. Alga pēc izpēšanas no 800 eiro. Tālr. 29568025.

Merano (*Jura autoserviss*, 41203062748) – **AUTOMEHĀNIĶIS**. Alga no 550 eiro mēnesī. Tālr. 29242556.

DARBS Vācijā gaļas kombinātā. Stundas likme – 9,35 eiro, nodrošinām ceļu un dzīvošanu Vācijā. Sīkāka informācija pa tālr. 20227843, SIA **ALMA M**, 40003543608, lic. nr. 22/2017.

Tāpat kā pagājušajā gadā pasākums notiks Baltās mājas dārzā (Kaļķu ielā 3). Apmeklētāji aicināti ierasties laikus – no 16.30. Ieeja bez maksas. Pasākumu rīko Kurzemes NVO centrs ar Sabiedrības integrācijas fonda un Kuldīgas novada pašvaldības atbalstu.

Daiga Bitinieca

Atkal Demokrātijas kafejnīca

Šo sestdien, 8. augustā, 17.00 Kuldīgā otro reizi notiks pasākums **Demokrātijas kafejnīca** – brīva telpa sarunām, kurā satiekies nepazīstamiem cilvēkiem, lai runātu par sabiedrībā aktuālām tēmām.

„Mēdz teikt, ka mēs visi dzīvojam savos informācijas burbuļos, kuros katrā dominē noteikts

viedoklis. Atrasties tikai starp savējiem, līdzīgi domājošajiem ir ērti, taču arī bīstami. Lai sabiedrība varētu dzīvot saskaņā, ir svarīgi apzināties, cik dažādi esam, un spēt sarunāties cieņpilni,” mudina organizatori: filozofs Ģirts Jankovskis un Kurzemes NVO centra valdes locekle Maija Jankovska.

VIEGLATLĒTIKA

Čempionātos jauni rekordi

Vairākās vecuma grupās aizvadīts Latvijas čempionāts vieglatlētikā, Kuldīgas novada sporta skolas audzēkņiem – medaļas un laboti personīgie rezultāti.

Vispirms Jēkabpilī sacentās U16 grupas vieglatlēti, kuldīdznieki mājup atgriezās ar četrām medaļām. Aleksim Gailītim sudrabs trīssoļlēkšanā (12,66 m), viņam trešais rezultāts tāllēkšanā – 5,79 m, 4. vieta 110 m/b – 16,33, bet Janītai Antipinai trīssoļlēkšanā bronza (10,99 m), viņa bija ceturta 100 metru barjerskrējienā (15,52). Bronzas medaļa augstlēk-

šanā arī Annai Āboliņai (1,63 m). Trīssoļlēkšanā sestais rezultāts Raivim Vjaksam (10,97 m) un Annijai Rozei (10,48 m). Sanija Robežniece bija sestā 100 m/b (15,71) un 300 m/b (48,42).

Latvijas vieglatlētikas čempionāts U18 un U20 grupai notika Ventspilī, personīgos rezultātus laboja Emīls Līdaka, Niks Maulis, Ralfs Zazerskis, Lauris Grīniņš un Roberts Sorokins. Niks, Ralfs, Lauris un Roberts izcīnīja tiesības startēt Baltijas čempionātā 1. un 2. augustā Igaunijā.

U18 grupā uzvaras lauri L.Grīniņam 3000 m (9:14,19;

viņam arī otrais rezultāts 1500 m – 4:16,69), R.Sorokinam lodes grūšanā (15,24 m, Robertam arī 2. vieta diska mešanā – 46,24 m), N.Maulim kārtslēkšanā (3,65 m). Otrais 110 metru barjerskrējienā bija R.Zazerskis (14,67). Sestais 100 metru skrējienā – Ādams Ķesters (11,64).

U20 grupā bronzas godalga 4 x 100 m stafetē (52,69; Annija Paula Ansona, Anta Abersone, Krista Brasla, Kristīne Grīnberga). Kārtslēkšanā ceturtais – E.Līdaka (3,95 m), K.Brasla piektā augstlēkšanā (1,55 m), K.Grīnberga sestā 100 m (12,48).

LĪDZJŪTĪBAS

Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē Mums neiznāks ar tevi parunāt Un tavu smaidu vienkāršu un siltu Mums vajadzēs tik sirdīs saglabāt.

/I.Mežnora./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Jānim Hartmanim, mammu mūžībā pavadot. SIA **KULDĪGAS ŪDENS** kolektīvs

Kas smagāks vēl var būt,

Pa dzīves taku ejot,

Kā atdot zemei to,

Kas sirdij tuvs un dārgs.

/I.Lasmanis./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Jānim Hartmanim un piederīgajiem, no māmuļas atvadoties.

Trešās sekcijas kaimiņi

Planīcas ielā 8

Un balti vēji klusām meža malā stāv,
Jo tiem nav atļauts tevi šodien modināt.

/O.Vācietis./

Skumjā brīdī esam kopā ar Lauru un piederīgajiem, tēti zaudējot.

Ventavieši un diriģente

Vakarzvaigzne mirgo klusi,

Sirds nu mieru atradusi.

/A.Lūsis./

Skumju brīdī esam kopā ar Zeltu Anišinu, tēti zaudējot.

SIA **Kuldīgas tekstils** kolektīvs

Par vienu cilvēku tuvāko

Tev tagad mazāk būs.

Sirds zaudēto

Līdz mūža galam neatgūs.

/J.Osmanis./

Zelmiņ, izsakām tev mūsu visdziļāko līdzjūtību.

Anita un līniju meitenes

Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē

Mums neiznāks ar tevi parunāt.

/I.Mežnora./

Izsakām līdzjūtību Ilmai un radu ģimeņei, VALDIŅU zaudējot.

Velta, Roberts

Mūsu laiks ir tik īss –

Mūžu vēji šalc apkārt un pāri.

Kas gan zina to brīdi,

Kad atskanēs likteņa balss?

/J.Sirbārdis./

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem, ANDRI BĒRZIŅU pēkšņi zaudējot.

Medību kolektīvs Abava

Mūžībā aizgājis

ARVĪDS JĀNIS BRIEDIS

(08.06.1937. – 02.08.2020.).

Izvadīšana ceturtdien, 6. augustā, 14.00 no kapličas Aizputes ielā, Kuldīgā, uz Bišavu kapiem Pelču pagastā.

Tuvinieki

**ATJAUNO
VANNU
EMALJU.**
Tālrunis 20605520.

**Š VEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
Iaukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojamu materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.**
25 622 293 (Āris)

AUGUSTA ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no Kurzemnieka numuriem un līdz 6. augusta 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Cik pārbaužu Kurzemē pirmajā pusgadā veicis Valsts vides dienests?

Atbilde. Kuldīgas novada domes kultūras nodaļas vadītāja Dace Reinkopa kultūras darbā nostrādājusi 43 gadus.

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Ingars Neimanis, Gunta Grundmane, Rasma Stepe, Velta Višņevska, Santa Brasla, Ausma Kreidere.

ŠAHS

Kuldīdzniekiem starptautiska pieredze

Ventspilī Latvijas atklātajā čempionātā ātrajā šahā labus panākumus guva arī Kuldīgas spēlētāji.

Piedalījās 70 dalībnieku no Latvijas, Lietuvas, Vācijas, Francijas un Krievijas. Spēlēja arī septiņi Kuldīgas šahisti, trīs no viņiem – sporta skolas audzēkņi. Labākais no Kuldīgas bija Artūrs Feldmanis, kurš ar 6 punktiem no 11 izcīnīja 26. vietu kopvērtējumā (23. vietu

vīriešiem). Viktoram Šteinbergam ar 6 punktiem 29. vieta (25. vieta vīriešiem). Martai Kānei 5,5 punkti un 33. vieta (5. vieta sievietēm). Raivo Šteinbergam 5 punkti un 49. vieta (4. vieta U16 zēniem). Ilzei Burkevīcai 52. vieta (8. vieta sievietēm) un Nellijai Jēkabsonai 56. vieta (1. vieta U12 meitenēm). Abām 4,5 punkti. Ance Reiha izcīnīja 3 punktus.

INTERESANTI

Medības savannā attīstījušas smadzenes

Ziemeļrietumu universitātes (ASV) evolūcijas pētnieki uzskata, ka dzīvniekiem barības medības savannā krietni stimulējušas smadzeņu attīstību. Milzīgais intelekta lēciens, kāds vērojams starp ūdens un sauszemes dzīvniekiem, noticis tāpēc, ka medības ūdenī ir vienkāršas atšķirībā no medībām savannā, kur atrodas dažādi šķēršļi: krūmi, koki, ieplakas, pakalni. Ūdens iemītneki medī, balstoties uz ieradumu, savukārt sauszemes dzīvnieki improvizē un stratēģiju pielāgo katrai situācijai. Zinātnieki skaidro, ka ieradums liek darboties neelastīgi, savukārt plānošana paredz, ka smadzenes apstrādā vairākus variantus un izvēlas labāko. Tomēr pārāk kaila vide (bez reljefa un floras) vai pārāk blīva vide (džungļi) prasmi plānot neattīsta, jo kailā līdzenumā tāpat kā ūdenī medību likteni izšķir ātrums, bet džungļos ceļu nevar īsti plānot, jo nav iespējams sarežģīt tālumā un jāpaļaujas uz veiklību. Delfīni un vaļi nav pieskaitāmi mazāk inteligēntajiem, jo no evolūcijas viedokļa tie ir zīdītāji, kas atgriezušies ūdenī.

SEN

Nedienas algas dienās

Pilsētas komunālo uzņēmumu kantorī strādājošie nav apmierināti ar līdzšinējo darba algas izmaksas kārtību. Algas izmaksas dienas gan ir noteiktas, bet ir ļoti mainīgas. Parasti izmaksas dienās strādnieki jau no pulksten sešiem rītā ieņem vietas rindā pie kases. Bet bieži gadās, ka daudzi gaidītāji aiziet neapmierināti – rinda izstāvēta, laiks pazaudēts, bet... no naudiņas nekā. Strādājošie pamatoti prasa, lai algu izmaksātu noteiktajās dienās un šīs dienas nemainītu.

Padomju Kuldīga, 1958. g. 28. maijs

*Šeit tiešām komentāri lieki,
Tie nav nekādi bezdarbnieki.
Ja priekšnieks atbildību justu,
Šī garā rinda ātri zustu.*

Kuldīgā aicina darbā ELEKTRIĶI un MEHATRONIĶI.

Pienākumi:

- darbgaldu elektrosadaļas apkalpošana.

Nodrošinām:

- mācības, uzsākot darbu,
- dinamisku darba vidi,
- sociālās garantijas,
- konkurētspējīgu atalgojumu,
- izaugsmes iespējas,
- iespēju apmesties uzņēmuma kopmītnēs,
- darba alga tiks izvērtēta individuāli atkarībā no pieredzes un zināšanām, bruto darba alga, sākot no 900 eiro.

CV sūtīt e-pastā: kuldiga@stigarm.lv.

Pieteikt savu kandidatūru var, zvanot pa tālr. 29174674.

Par pasākumiem lappusei

Nepalaid garām!

informāciju sūtiet

e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv!

Dizaina filmu festivāls atklāts

Jūlija pēdējā vakarā Kuldīgas brīvdabas kinoteātrī Pilsētas dārzā sācies Dizaina filmu festivāls. Sešu filmu tematika dažādos aspektos pievēršas analogajam dzīvesveidam, iedvesmojot meklēt iespējas ārpus mūsu pārdigitalizētās ikdienas.

Festivāla rīkotājs un kinoteātra Kino bize direktors Māris Prombergs stāsta, ka pasākuma ideja nāk no Singapūras: „Kuldīgas mākslinieku rezidence kopā ar Latvijas Mākslas akadēmiju šo projektu atveda pirms astoņiem gadiem. Nākamajā gadā mums bija uzdevums atlasīt filmas. Tagad festivālu rīkojam patstāvīgi, bez Singapūras iesaistes. Tas notiek vairākās vietās pasaulē, bet Kuldīga ir vienīgā vieta Latvijā. Šis gads bija ļoti neparedzams – daudzi festivāli notiek tiešsaistē, bet to noteikti negribējam. Šogad visas filmas tiks rādītas brīvdabā.”

Fotogrāfs-mākslinieks Patriks Baunovs no Vācijas pasākumu atklāja ar ievadlekciju par analogo fotogrāfiju mūsdienu dizainā. „Esmu pagodināts šeit uzstāties. Vācijā visi festivāli notiek lielpilsētās, bet te ir pavisam cita atmosfēra – prieks par to. Šis ir sarežģīts gads, bet ticu, ka citus gadus cilvēku būs vairāk. Stāstīju par analogajām fotogrāfijām, taču meistarklasē rādīju, kā polaroīda fotogrāfijas pārnest uz jebkuru citu virsmu,” stāsta Patriks.

Atklāšanas seansā tika rādīta filma *Neiespējams projekts* par ekscentrisku austriešu zinātnieku, kurš izglāba pasaules pēdējo rūpnīcu Polaroid laikā, kad uzņēmējs Stīvs Džobss tirgū laida pirmo ierīci iPhone.

Elisas Rudzītes teksts un foto

Brīvdabas kino Pilsētas dārzā 22.30

- **Piektdien, 7.VIII, Kasete – dokumentālais miksteips / Cassette: A Documentary Mixtape, 2016,**
- **Sestdien, 8.VIII, Kriss Bērdens – mākslinieka portrets / Burden, 2016,**
- **Piektdien, 14.VIII, Modele Medija / Maddy the Model, 2020,**
- **Sestdien, 15.VIII, Martēns Maržela – viņa paša vārdiem / Martin Margiela: In His Own Words, 2019.**

Fotogrāfs Patriks Baunovs no Vācijas priecājas, ka šeit dizaina filmu festivāls notiek mazpilsētā.

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Sodiem un brīdinājumiem bagāta nedēļa

27. jūlijs. Izsaukums uz Bumbieru aleju *Rumbas* dārziņos, jo tur nakts vidū kādam sagribējies skaļi klausīties mūziku. Aizbraucam, bet viss ir kluss. Dienas vidū nākas braukt uz Estrādes parku, jo divas nepilngadīgas meitenes nolēmušas izpausties māksliniecišķi un apzīmēt rotaļu laukumu. Abas *mākslinieces* atgādātas uz iecirkni, izsaucam vecākus, un notiek nopietnas pārrunas, ka spēļu laukuma inventārs nav domāts apzīmēšanai. Beigās meitenes kopā ar vecākiem zīmējumus notīra. Tad notiek saruna ar kungu, kurš satraucies, ka uz kāda nama pamatu drupām augošs koks var uzgāzties viņa īpašumam. Nododam ziņu īpašniekiem. Vēlā

vakarā policisti dodas uz viesnīcu *Jēkaba sēta*, jo tur ieklīdis vīrietis ar neadekvātu uzvedību – nupat izrakstīts no medicīnas iestādes Liepājā un kļūdas pēc nonācis šeit. Aizgādājam uz Kuldīgas slimnīcu.

28. jūlijs. Saņemam sūdzību, ka Ēdoles ielā augošo plūmju zari traucē gājējiem. Lieta tiks izskatīta. Jelgavas ielā zemē sēžot piedzērusies sieviete. Jā, ir, viņai pārsista seja. Tiek sāka lietvedība, mediķi sniedz palīdzību. Notiek pārrunas par neapdomīgu ugunsкура dedzināšanu pilsētā. Policiju palīgā sauc arī Dzintaru ielas iedzīvotāji, jo pie kāda nama savairojušies kaķi. Ziņojam atbildīgajam domes darbiniekam.

Zvans: Mucenieku ielas malā uz soliņa sieviete lieto alkoholu. Tā pati, kura ar pārsistu seju sēdēja Jelgavas ielā. Vēlā vakarā zvana cilvēks, kurš pats ir no Jelgavas un lūdz palīdzību atrast naktsmītni. Aizvedam uz patversmi *Zilais krusts* Kabilē.

29. jūlijs. Šī diena paiet mierīgi, lielākoties apskatām auto-stāvvietas.

30. jūlijs. Ir signāls, ka Planīcas ielā tiek dedzināts ugunskurs, izplatās kodīgi dūmi. Informācija nodota Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam. No Kurmāles zvana satraukti cilvēki, jo īpašumā ienākuši sveši, agresīvi suņi. Paziņojam suņu ķērājam, bet, kamēr tas brauc, saimnieks

dzīvniekus jau savācis.

31. jūlijs. Nakī zvana, ka arodskolas sētā sēž ar segu apsedzies cilvēks. Izrādās, ka tur vēl viens atlaides uz trepēm. Rīta pusē sūdzība: īpašumā pie apbraucamā ceļa kaut kas tiek dedzināts, apkaimes iedzīvotājiem jāelpo kodīgi dūmi. Uzrakstīts iesniegums.

1. augusts. Ir sestdienas nakts, saņemam izsaukumus uz vietām, kurās cilvēki ļoti skaļi klausās mūziku: mājās, dzīvokļos, automašīnās. Dienas vidū mums zvana, ka aiz pilskalna Lapsu diķī kāds velk laukā zvejas tīklu. Šo faktu cilvēki redzējuši ap deviņiem no rīta, bet zvana vairākas stundas vēlāk. Ja signāls būtu uzreiz, pārkāpēju varētu noķert.

Apskatām pastaigu taku gar Ventu, jo tur vīrietis guļot zālē. Jā, ir, bet alkohols nav lietots. Vakara zvans no kādas atpūtas vietas – vīrietis mēģinājis norēķināties ar viltotu naudas zīmi. Mums ir viņa apraksts un videomateriāli, informācija nodota Valsts policijai.

2. augusts. Mobilajā lietotnē *WhatsApp* ziņa: Ēdoles centrā vīrietis atklāti malko spirtotu dzērienu. Sākam lietvedību.

Visu nedēļu daudzi braucēji grēkojuši, auto novietojot vai nu neatļautās vietās, vai bez laika norādes. Uzrakstīti 47 protokoli, bet brīdinājumi izteikti piecreiz vairāk.

Alberts Dinters